

Gmina Tyczyn

Nr 8 (578)
27.08. - 23.09.2017 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

W numerze:

- relacja z obchodów 73. rocznicy akcji „Burza”
- wspomnienie o mjr. Mieczysławie Skotnickim (1920-2017)
- wyniki konkursu „Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”
- o projektach realizowanych przez gminę Tyczyn
- harmonogram zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon
- porady: jak opiekować się osobą przewlekle chorą

Ogród Bernadety Dziepak z Tyczyna, która otrzymała I nagrodę w konkursie „Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”

14-15 sierpnia 2017 r., odpust w Sanktuarium Matki Bożej Boreckiej w Borku Starym

Fot. Wacław Kustra

O jednej Pismo powiada, że nie uwiędła,
lecz z ciałem powołana tam, gdzie ją wybrano.
Jednak ma pogrzeb raz do roku. Sława sięga
szeroko, bo szeroko wielbią Kwietną Panią
kiedy już późne letnie kwiaty, ziół asysta,
słońce na nieboskłonie niżej - piętnasty sierpnia.
Borkowski klasztor, potężny widziany z bliska,
z dala Boża zabawka do wzgórza przypięta,
podbudowana z dołu obłokiem zieleni,
jest las i cudowne źródółko się sączy.
Więc lud dąży i śpiewa. — Święta nad świętymi! —
I patrzy na ów pogrzeb, który urzekający..

Ten zwyczaj okrzepł, przybrał formy staranne,
dziewczęta dobrane, wianki we włosy wplecione,
jak ci Aniołowie poniosą Świętą Panne
póллеżącą na swoim jeszcze ziemskim tronie,
a nie będą płakały, żywych się płaczem nie żegna,
choć zioła odurzają je, wzrok rozjaśniają.
Dziewczęta to, lecz dla mnie kwiatem każda jedna,
każda ma własny wdzięk, własną woń, wiotkość własną
(...)

Mieczysław Skotnicki, Pogrzeb Pani Kwiecia (fragm.),
z tomiku: Matką Bożą Urzekającą. Poezje, Tyczyn 2011

W tym roku Mszy św. odpustowej przewodniczył ks. bp Marek Mendyk z Legnicy (trzeci z prawej)

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

21 lipca br. odbyła się XXXIX sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji o realizacji uchwał i wniosków, przyjętych w pierwszym półroczu 2017 r., przedstawioną przez burmistrza Tyczyna **Janusza Skotnickiego**.

Podjęli również uchwały w sprawach:

- **Zmiany uchwały Nr XXXVI/248/09 Rady Miejskiej w Tyczynie** z dnia 23.06.2009 r. w sprawie uchwalenia regulaminu określającego **wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego**, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu na nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze nauczycieli, wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli stażystów, a także wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego w Gminie Tyczyn. Kompetencje organu prowadzącego w zakresie m.in. ustalania stawek dodatków do wynagrodzenia nauczycieli wynikają z delegacji zawartej w art. 30 ust. 6 oraz art. 91 d pkt 1 ustawy z dnia 26.01.1982 r. Karta nauczyciela (Dz.U. z 2017 r. poz. 1189 ze zm.). Dokonuje się zmiany w naliczaniu wysokości środków finansowych przeznaczonych na dodatki motywacyjne. Dodatek dla nauczyciela nie może być wyższy niż 12% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego z wykształceniem magistra, z przygotowaniem pedagogicznym. Wysokość środków finansowych na ww. dodatek jest naliczana od stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego z wykształceniem magistra, z przygotowaniem pedagogicznym.
- **Określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli niewymienionych** w art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 26.01.1982 r. – Karta Nauczyciela, zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Tyczyn. Określa się tygodniowy, obowią-

kowy wymiar godzin zajęć nauczycieli niewymienionych w art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 26.01.1982 r. – Karta Nauczyciela, zatrudnionych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tyczyn. Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli wynosi: psycholog – 22 godz.; logopeda – 22 godz.; doradca zawodowy prowadzący zajęcia związane z kierunkiem kształcenia i zawodu w celu wspomagania ucznia – 18 godz. oraz nauczyciel wspomagający – 26 godz.

- **Udzielenia dotacji dla Przedszkola Publicznego prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Tyczynie.** Rada Miejska wyraziła zgodę na udzielenie dotacji dla Przedszkola Publicznego Zgromadzenia Sióstr św. Dominika w Tyczynie w kwocie 125 zł miesięcznie na jedno dziecko. Dotacja udzielona będzie na okres od 1.09.2017 r. do 31.12.2017 r.

- **Wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości.** Rada Miejska wyraziła zgodę na sprzedaż na rzecz najemcy nieruchomości zabudowanej na działce nr ew. 1125 o pow. 669 m² stanowiącej własność Gminy Tyczyn, położonej na terenie miasta Tyczyn.

- **Przystąpienia Gminy Tyczyn do Związku Gmin „Podkarpacka Komunikacja Samochodowa”.** Gmina Tyczyn przystępuje do Związku Gmin „Podkarpacka Komunikacja Samochodowa” w związku z realizacją projektu transportowego pn. „Rozwój gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa mobilności mieszkańców poprzez usprawnienie zrównoważonego transportu publicznego na terenie ROF”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w formule Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

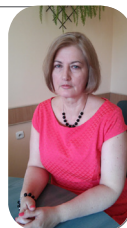
- **Przyjęcia do realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 21.06.2016 r.** Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT ROF) definiuje szczegółowy plan przyczyniający się do rozwoju gospodarczego Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Strategia ZIT ROF jest podstawą do realizacji projektów zintegrowanych na obszarze gmin wchodzących w skład ROF: Gminy Miasto Rzeszów, Miasta Łańcuta oraz gmin: Boguchwała, Chmielnik, Czarna, Czudec, Głógów Małopolski, Krasne, Lubenia, Łańcut, Świlcza, Trzebownisko i Tyczyn. Strategia ZIT ROF określa listę projektów strategicznych z punktu widzenia obszaru, a które są związane m.in. z kulturą, rewitalizacją, rozwojem transportu publicznego, poprawą stanu środowiska i efektywności energetycznej, jak również rozwojem przedsiębiorczości na terenie ROF. Będą one realizowane w trybie pozakonkursowym (projekty inwestycyjne) i konkursowym (tzw. „projekty miękkie”) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Na te inwestycje gminy wchodzące w skład ROF mogą uzyskać 72,81 mln euro dofinansowania (ok. 350 mln zł).

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2017 r.**

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak
- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi
Biura Rady Miejskiej

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy żalu i współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: Przewodniczący i Radni
Rady Miejskiej w Tyczynie

Panom: Januszowi Skotnickiemu
- Burmistrzowi Tyczyna -
oraz dr. **Krzysztofowi Skotnickiemu**

wyrazy współczucia i żalu
z powodu śmierci

TATY

śp. Mieczysława Skotnickiego

- ps. „Głóg”, żołnierza Armii Krajowej

w imieniu Koła Światowego Związku Żołnierzy
Armii Krajowej składa: **Stefania Obara**

Tyczyńskie obchody Akcji „Burza”

W niedzielę, 23.07. br., w kościele pw. św. Katarzyny w Tyczynie oraz na miejscowym cmentarzu, przy pomniku poległych **Żołnierzy Armii Krajowej**, odbyły się uroczystości związane z 73. rocznicą przeprowadzenia akcji „**Burza**” w mieście nad Strugiem i bohaterskim wyzwoleniem Tyczyna przez akowców z placówki „**Topola**”.

W uroczystych obchodach uczestniczyli ostatni żyjący żołnierze walk „burzowych”, łączniczki i sanitariuszki: **Zofia Matuła**, ps. „**Lilia**”, **Rozalia Standio**, ps. „**Szarotka**” oraz **Lidia Dykiel**. Uczestnicy uroczystości ogarnęli również serdecznymi myślami nieobecnych, zacnych Kolegów, którzy z racji nobliwego wieku nie mogli wziąć udziału w upamiętnieniu rocznicy, tj.: kpt. **Stefanię Obarę**, ps. „**Stefa**” (prezes Koła w Tyczynie), oraz mjr. **Mieczysława Skotnickiego**, ps. „**Głóg**” (założyciela i wieloletniego Prezesa tyczyńskiego Koła, w czasie walk burzowych adiutanta dowódcy placówki), kpt. **Jana Rabczaka**, ps. „**Dąb**”. Za poległych żołnierzy placówki „**Topola**” ks. dr **Marian Czenczek** – proboszcz tyczyńskiej parafii – odprawił mszę św. z udziałem pocztów sztandarowych Okręgu Podkarpackiego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Koła w Tyczynie oraz ZS „**Strzelec**”, wystawionych przez młodzież strzelecką oraz tyczyńskie Orleża.

Na zaproszenie Zarządu Koła w Tyczynie w obchodach uczestniczyła także delegacja Zarządu Okręgu Podkarpackiego ŚZZAK oraz Koła w Rzeszowie w składzie: **Alfred Kłęk**, **Julian Pawełek**, **Stefan Michalczak**, **Edward Sarna**, **Janina Wierzbicka-Kopeć** oraz **Maria Czosnek** w asyście sekretarz Zarządu Okręgu **Agnieszki Iwaszek**.

Po nabożeństwie uczestnicy obchodów przejechali na tyczyński cmentarz, gdzie wokół pomnika poległych żołnierzy AK zebrali się przedstawiciele władz miasta, kombatanów AK, akowskich rodzin i pocztów sztandarowych, by wspólnie oddać hołd poległym akowcom, których w uroczystym Apelu Poległych przywołał chor. **Jacek Surówka** z 21. Brygady Strzelców Podhalańskich.

Następnie zebrane delegacje złożyły wiązkanki kwiatów pamięci poległych partyzantów AK. Podczas uroczystości na cmentarzu dokonano także pobrania grudek ziemi z miejsca pochówku poległych akowców, które zostaną złożone w niszy Kamienia Węgielnego Pomnika Armii Krajowej w Krakowie, u stóp Wawelu. Aktu tego dokonali: **Janusz Skotnicki** i **Stanisław Obara** – synowie mjr. **Mieczysława Skotnickiego** i kpt. **Stefanii Obary** – członkowie zwyczajni Koła ŚZZAK w Tyczynie.

Hołd poległym żołnierzom oddają kombatanzi AK

Ostatnim akcentem tyczyńskich obchodów było spotkanie w M-GOK-u, podczas którego w kilku słowach wspomnień i w minucie ciszy upamiętniono zmarłych w tym roku ppor. **Irenę Kopiec** i por. **Tadeusza Mroczkę**. Zarząd Koła w Tyczynie nie zapomniał także o zasłużonych członkach Koła. Odznaczeniem pamiątkowym „Za zasługi dla ŚZZAK” odznaczeni zostali: **Zofia Matuła**, ps. „**Lilia**”, **Rozalia Standio**, ps. „**Szarotka**”, **Helena Sanchez** – Matka Chrzestna tyczyńskiego sztandaru, **Mieczysław Janowski** – były prezydent Miasta Rzeszowa, senator i poseł do PE, przyjaciel tyczyńskiego Koła ŚZZAK, **Władysław Pospieszil** – członek zwyczajny bez uprawnień kombatanckich, wywodzący się z jednej i zasłużonej dla AK rodziny Pospieszilów.

Wyróżnieni zostali także członkowie nadzwyczajni. Po trzech latach działalności związkowej w Kole w Tyczynie ośmioro członków nadzwyczajnych otrzymało status członka zwyczajnego bez uprawnień kombatanckich oraz białe-czerwone opaski. Wyróżnieni nadaniem członkostwa zwyczajnego zostali: **Wacław Borowiec**, **Jerzy**

*„Nie żyjemy, aby umierać... ale umieramy,
aby żyć wiecznie”*

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy współczucia i żalu
z powodu śmierci

TATY

składają: członkowie Zarządu Gminnego
Związku OSP RP w Tyczynie

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy szczerzego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: pracownicy Urzędu Miejskiego w Tyczynie

*Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięć
się im płaci.* Wisława Szymborska

Wszystkim, którzy w tak bolesnych dla nas
chwilach dzielili z nami smutek i żal, okazali wiele
serca, duchowego wsparcia, współczucia
i życzliwości oraz wzięli liczny udział
w uroczystościach pogrzebowych

naszego Taty, Teścia i Dziadzia
śp. Mieczysława Skotnickiego

Rodzinie, Przyjaciółom, Sąsiadom, Znajomym, Delegacjom - za obecność, słowa wsparcia, modlitwę, pamięć, liczne intencje mszalne, złożone wieńce i kwiaty

serdeczne *Bóg zapłać* składa

Rodzina Skotnickich

Fil, Anna Kowalczyk, Zofia Kulasa, Katarzyna Mierzwa, Stanisław Obara, Janusz Skotnicki, Maria Tomaka. W okolicznościowym przesłaniu Prezes Zarządu Okręgu kpt. **Aleksander Szymański** napisał: „Członkostwo zwyczajne jest wyrazem szczególnego zaufania pokolenia akowców do młodszego pokolenia, zaufania, które daje pełne prawo do udziału w pracach związku, w tym do uczestnictwa w zarządzie koła lub zarządzie okręgu. Jest to szczególna nobilitacja, ale też zo-

bowiązanie do pełnego zaangażowania w życie Światowego Związku Żołnierzy AK, zwłaszcza w czasie, kiedy akowskie siły słabną, lecz duch i pragnienie przetrwania etosu służby Ojczyźnie pozostają równie gorące jak 75 lat temu. Wyrażam głęboką nadzieję, że przyjmiecie państwo to zobowiązanie do służby na straży pamięci o historii Armii Krajowej, o historii placówki Tyczyn dla chwały i wiecznej pamięci jej żołnierzy”.

Tekst: **Agnieszka Iwaszek**

Pożegnanie Nestora

8 sierpnia 2017 r. na cmentarzu parafialnym w Tyczynie, z udziałem asysty wojskowej, pożegnano majora **Mieczysława Skotnickiego**, żołnierza AK, ps. „Głóg”. Podczas mszy św. pogrzebowej, która odbyła się w kościele parafialnym, kazanie głosił **ks. bp Kazimierz Górny**. Bp senior przypomniał wiernym o zasługach pana Mieczysława. Podkreślił też, że mimo trudnych doświadczeń przez całe życie był on niezwykle pogodnym człowiekiem. Pana Mieczysława żegnała rodzina, znajomi, a także licznie przybyła społeczność lokalna. Niemal każdy uczestnik pogrzebu zdawał sobie sprawę z tego, że wraz z panem Mieczysławem odeszła część historii naszego miasta.

Mieczysław Skotnicki urodził się 3.12.1920 r. w Tyczynie. W latach 1938-39 studiował prawo, niestety, wybuch wojny pokrzyżował młodzieńcze plany i marzenia. Teraz należało inaczej służyć ojczyźnie. Przydatne okazały się: ścisły umysł, broń i pióro. Podczas okupacji wstąpił w szeregi żołnierzy AK, był współredaktorem i autorem tekstów prasy podziemnej: „Na posterunku” i „Świt”. W konspiracji wydał dwa tomiki wierszy: „Pamiętnik wojenny” i „Warszawa”. W latach 1942-1944 służył w placówce AK Tyczyn jako drugi adiutant komendanta ds. organizacyjnych. W lipcu 1944 r. brał udział w walkach w bitwie o Tyczyn podczas akcji „Burza”. W roku 1947 obronił wymarzony dyplom magistra prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. W tym samym roku, za działalność w organizacji niepodległościowej „Wolność i Niezawisłość”, skazano go na 7 lat więzienia (Wronki, obóz pracy w Piechcinie).

Do Tyczyna powrócił w 1954 r. Pracował najpierw w „Domu Książki”, potem „Miestoprojekcie” i Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej. Był współautorem planu zagospodarowania przestrzennego Rzeszowa i wielu innych planów miejscowych. Mieczysław Skotnicki był także założycielem i wieloletnim prezesem Koła Światowego Związku Żołnierzy AK w Tyczynie (w latach 1989-2010) oraz zasłużonym członkiem Zarządu Okręgu Podkarpackiego SZŻ AK.

Pan Mieczysław był tyczynianinem z krwi i kości, nie dziwi zatem, że interesował się wszystkim, co miało związek z historią naszego miasteczka

Mjr Mieczysław Skotnicki ps. Głóg został odznaczony: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski; Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski; Krzyżem Partyzanckim; Krzyżem Armii Krajowej; Medalem „Pro Patria”; Nagrodą Honorową „Świadek Historii”; Odznaczeniem Pamiątkowym Za zasługi dla SZŻAK i wieloma innymi. Fot.: rzeszow.ipn.gov.pl.

i jego najbliższą okolicą. Był kopalnią wiedzy o dawnych zwyczajach, godzinami mógł też wspominać o przedwojennej szkole i nauczycielach. Zawsze z dużym sentymentem wspominał okres, gdy po ulicach starego Tyczyna spacerowali żydowscy kupcy, rzemieślnicy i adwokaci.

Na emeryturze powrócił do swojej pasji - do pisania. Chętnie brał udział w spotkaniach organizowanych przez szkołę, bibliotekę czy dom kultury, udzielał się także w Towarzystwie Miłośników Ziemi Tyczyńskiej. Przez wiele lat prowadził działalność dziennikarską w „Głosie Tyczyna”, a jego teksty ze względu na świetny styl i ciekawą tematykę zawsze cieszyły się dużą popularnością. Nic dziwnego - pisał je przecież prawdziwy mistrz pióra i świetny gawędziarz w jednej osobie. Pan Mieczysław pozostawił po sobie wiele utworów literackich. Na emeryturze często odwiedzał Bibliotekę Publiczną. Przychodził zawsze rano, jak mawiał „z jasnym umysłem”, aby skupić się na porządkowaniu swojej twórczości. Zależało mu, aby w zbiorach tyczyńskiej biblioteki znajdowały się wszystkie jego utwory, nie tylko te wydane.

Pana Mieczysława nie ma wśród nas. Pozostały jego wiersze, w których zawarł część siebie. Do ich przeczytania zachęca autor w ten oto sposób:

Pamięć
życie się toczy
chcesz tego
czy nie
nie masz wpływu
powstrzymać nie da się
raz smutek twarz zalewa
to skowronek w duszy śpiewa
huśtawka emocji
ciało rozpala
czas podróży umyka
przepala
kartę historii
wypełnia los
każdego kres nadejdzie
pamięć
rachunkiem za życie

Anna Kocór

Rodzinie
śp. Mieczysława Skotnickiego wyrazy współczucia składa autorka

Pozdrowienie i pokłon
wszystkim, którzy zechcą
otworzyć pierwszą stronę
i kroczyć w następne, w ów
skromny poetycki zakątek
z wywieszka:
- Spróbuj! Może to piękne?
(...).

tekst: **Alicja Kustra**

W zbiorach **MiG BP w Tyczynie** znajdują się m.in. **wydane drukiem tomiki poezji pana Mieczysława** („Za ostatnim szabasem”, „Przygoda z Ojczyzną”, „Pamiętnik wojenny”, „Matka Boża Urzekająca”) oraz: „Bitwa o Tyczyn”, „Świadkowie i inne opowiadania”, „Zachować pamięć”.

Informatyzacja w Gminie Tyczyn

Gmina Tyczyn realizuje projekt pn. „**Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gmin Trzebownisko, Tyczyn i Tryńcza**” w ramach osi priorytetowej II. Cyfrowe Podkarpackie, Działanie 2.1 Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. 3.08 br. zakończono postępowanie przetargowe na ww. projekt. Wybrano ofertę firmy ZETO-RZESZÓW Sp. z o.o. na kwotę 1 979 583,65 zł.

W ramach projektu zrealizowane zostaną następujące zadania:

- **wdrożenie aplikacji mobilnej na tablety lub smartfony**, dzięki której będzie można zapoznać się z nowymi informacjami, komunikatami i aktualnościami z naszej Gminy, ponadto będzie możliwość zgłoszenia „incydentu”, np: zniszczonego przystanku;
- **dostosowanie strony internetowej Gminy** do obecnie obowiązujących standardów oraz przepisów, w tym dla osób niepełnosprawnych;
- **wdrożenie portalu e-usług**, dzięki którym m.in. będzie można za pośrednictwem platformy E-PUAP załatwić szereg spraw urzędowych drogą elektroniczną, bez wychodzenia z domu, np. złożyć deklaracje podatkowe, sprawdzić należności podatkowe i uregulować je za pomocą systemu płatności elektronicznych;
- **stworzenie Elektronicznego Biura Obsługi Interesanta**, dzięki któremu zostanie usprawniony przepływ informacji między mieszkańcami, a urzędem; skróceniu ulegnie czas załatwiania spraw urzędowych oraz wzrośnie jakość obsługi interesanta;
- **wdrożenie oprogramowania e-Rada**, które będzie służyć do elektronicznej obsługi rady gminy; zadaniem oprogramowania jest wspieranie organizacji pracy biura rady w prowadzeniu posiedzeń rady, w procesie podejmowania uchwał oraz pełną obsługę dokumentów i danych związanych z działaniami rady gminy;
- **utworzenie punktu potwierdzania Profilu Zaufanego ePUAP w urzędzie** - każda osoba zakładająca profil zaufany będzie mogła bez przeszkód korzystać z udostępnionych przez Urząd e-usług oraz załatwić wiele spraw urzędowych w innych instytucjach na terenie całego kraju bez konieczności osobistej wizyty w urzędzie.

Planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2018 r.

tekst: **Marcin Jarosz**

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna
wyrazy współczucia z powodu śmierci

TATY

składają: Dyrekcja i Pracownicy M-GOK w Tyczynie
i MiG BP w Tyczynie

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna
najszczerze wyrazy żalu i współczucia

z powodu śmierci

TATY

śp. mjr. **Mieczysława Skotnickiego**
składają: Zarząd i Druhowie OSP w Tyczynie

Termomodernizacja budynków gminnych

Gmina Tyczyn realizuje projekt pn. „**Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Tyczyn**”, dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej III Czysta energia, działania 3.2 Modernizacja energetyczna budynków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Zakres rzeczowy zadania obejmuje **termomodernizację siedmiu obiektów**. Zakończono już prace i dokonano odbiorów robót trzech budynków: **remizy OSP w Kielnarowej, Domu Ludowego w Matysówce** oraz **Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego** (budynek starej szkoły) w Hermanowej Czerwonki. Zakres robót obejmował m.in. docieplenie fundamentów, stropów i ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie izolacji przeciwwilgociowych oraz opasek wokół budynków. Ponadto w budynku OREW w Hermanowej Czerwonki wykonano wewnętrzną instalację gazową oraz zamontowano kocioł z palnikiem gazowym, natomiast w budynku Domu Ludowego w Matysówce wymieniono oświetlenie. Zdjęcia obiektów umieszczono na okładce.

tekst: **Edyta Ciura**

Serdecznie dziękujemy **Ks. Proboszczowi dr. Marianowi Czenczkowi** za odprawienie 5 sierpnia br. w kościele parafialnym w Tyczynie Mszy św. z okazji naszego jubileuszu 50-lecia małżeństwa. Podziękowania składamy również wszystkim uczestnikom nabożeństwa.

Urszula (z d. Pilat) i Emil Wąsaczowie

Wyniki konkursu pt. „Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”

Komisja Konkursowa powołana przez Burmistrza Tyczyna, składająca się z przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Tyczynie i Rady Osiedla w Tyczynie, dokonała oceny spośród 8 zgłoszonych przez mieszkańców Gminy Tyczyn ogrodów przydomowych, balkonów oraz posesji i postanowiła przyznać: ► I nagrodę **Bernadecie Dziepak** z Tyczyna (zakup towarów ogrodniczych na kwotę 600 zł), ► II nagrodę **Agnieszce Michalik** z Matysówki (zakup towarów ogrodniczych na kwotę 400 zł), ► III nagrodę **Krystynie Wiater** z Kielnarowej (zakup towarów ogrodniczych na kwotę 300 zł). Specjalne wyróżnienia otrzymały: ► **Jolanta Piasecka** z Tyczyna i ► **Jolanta Cymerys** z Tyczyna (zakup towarów ogrodniczych na kwotę 150 zł).

Osoby nagrodzone i wyróżnione wykazały duże zaangażowanie i pomysłowość w urządzenie swoich przydomowych ogrodów, balkonów i posesji.

Wszystkim osobom biorącym udział w konkursie dziękuję, a laureatom gratuluję.

tekst: **Joanna Kalembkiewicz** - inspektor

Stypendia szkolne dla uczniów w roku szkolnym 2017/2018

- przypomnienie najważniejszych informacji

W nowym roku szkolnym rodzice, opiekunowie prawni, a także pełnoletni uczniowie mogą ubiegać się o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego dla uczniów i słuchaczy kolegów zamieszkałych na terenie Gminy Tyczyn.

Formularze wniosku można pobrać w **Gminnym Zespole Obsługi Szkół (GZOS) w Tyczynie**, mieszczącym się w budynku **Urzędu Miejskiego, ul. Rynek 18, pok. nr 35, w godzinach od 7.30 do 15.30**, lub na stronie internetowej: **www.bip.tyczyn.pl**, w zakładce **Gminny Zespół Obsługi Szkół**. Wnioski o przyznanie stypendium szkolnego wraz z kompletem dokumentów należy złożyć w terminie **od 1 do 15 września 2017 r. w GZOS w Tyczynie**. W przypadku słuchaczy kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych wnioski składa się w terminie od 15 września do 15 października danego roku szkolnego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach (sytuacji losowej) wniosek może być złożony po upływie wyżej wymienionych terminów, musi jednak zawierać uzasadnienie niezachowania tych terminów. **Wnioski składane przez wnioskodawców powinny być potwierdzone przez dyrektorów szkół.**

Pomoc materialna przysługuje: ► uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. roku życia; ► wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki; ► uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki; ► słuchaczom niepublicznych kolegów nauczycielskich i nauczycielskich kolegów języków obcych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. r.ż.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Według ustawy miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia, uprawniająca do ubiegania się

o stypendium socjalne, nie może być większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, czyli obecnie **514 zł netto**. Jeżeli rodzice składają więcej niż jeden wniosek o stypendium dla swoich dzieci, to dokumenty określające wysokość dochodów rodziny obowiązują w jednym egzemplarzu.

Rodzina (w rozumieniu art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej) są osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Stypendium nie przysługuje: • uczniom klas zerowych, • uczniom, którzy nie mieszkają na terenie Gminy Tyczyn, • uczniom, którzy otrzymują inne stypendia ze środków publicznych z wyjątkiem sytuacji, kiedy łączna kwota otrzymywanych stypendiów nie przekracza 2 360 zł (rocznie).

Stypendium szkolne jest przyznawane na wniosek: rodziców, opiekunów prawnych niepełnoletniego ucznia, pełnoletniego ucznia, dyrektora szkoły, może być przyznane również z urzędu.

Stypendium szkolne może być przyznane w formie: • całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, • pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym (np. zakup podręczników, stroju sportowego; • całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania; • świadczenia pieniężnego, jeżeli poprzednie formy są niecelowe lub niemożliwe.

Wnioski dla uczniów niepełnoletnich muszą być podpisane przez oboje rodziców!

Dokumentami potwierdzającymi poniesienie wydatków na cele edukacyjne są: **faktury i rachunki uproszczone (NIE PARAGONY)** imienne wystawione na: • ucznia, któremu przyznano stypendium; • wnioskodawcę: 1. rodzica/prawnego opiekuna ucznia pobierającego stypendium lub 2. pełnoletniego ucznia/słuchacza.

Przy ponoszeniu wydatków oraz wystawianiu faktury/rachunku należy zwrócić uwagę na nazewnictwo zakupionych artykułów (istotne jest, aby np. buty, spodnie itp. miały adnotację „szkolne” lub „sportowe”). **W roku szkolnym 2017/2018 obowiązują faktury za:** • zakup podręczników, artykułów szkolnych (od miesięcy: lipiec, sierpień 2017 r.), • pozostałe artykuły oraz odzież sportowa, Internet itp. (od września 2017 r.). Poniesione koszty zaliczone zostaną na cały rok szkolny 2017/2018.

Istnieje możliwość zakupu podręczników używanych. W sytuacji kupna podręczników używanych od osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, poniesiony wydatek można udokumentować umową kupna-sprzedaży.

Ciąg dalszy na stronie 8

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy szczerego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: właściciele ZPHU „Jar” w Kielnarowej

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy współczucia i żalu
z powodu śmierci

TATY

składają: Przewodniczący i Członkowie Zarządu
Osiedla w Tyczynie

Stypendia szkolne...

- ciąg dalszy ze strony 7

Wniosek o przyznanie świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym powinien zawierać m.in. dane uzasadniające przyznanie świadczenia pomocy materialnej, w tym zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości dochodów, z zastrzeżeniem ucznia, którego rodzina korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W przypadku ubiegania się o stypendium szkolne dla ucznia, którego rodzina korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, zamiast zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości dochodów przekłada się zaświadczenie albo oświadczenie o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Osoby upoważnione do składania wniosków o pomoc materialną do wniosku załączają **tylko jeden dokument do wyboru**: albo zaświadczenie o wysokości dochodów, albo oświadczenie o wysokości dochodów.

Inne ważne informacje

Stypendium przyznaje się na czas trwania nauki w roku szkolnym. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z otrzymaniem stypendium. Rodzice ucznia, pełnoletni uczeń lub dyrektor szkoły (kolegium) są obowiązani niezwłocznie powiadomić organ, który przyznał stypendium o ustaniu przyczyn które stanowiły podstawę przy-

znania stypendium szkolnego. Stypendium szkolne wstrzymuje się albo cofa w przypadku ustania przyczyn, które stanowiły podstawę jego przyznania.

Świadczenia z tytułu nienależnie pobranego stypendium szkolnego podlegają zwrotowi w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Zdarzenie losowe to zjawisko zewnętrzne w stosunku do uprawnionego, którego nie można było przewidzieć (np. klęska żywiołowa, śmierć lub choroba jednego z rodziców).

Zasiłek szkolny może być przyznany w przypadku:
• śmierci rodzica lub prawnego opiekuna, • klęski żywiołowej, • kradzieży z włamaniem, • nagłej choroby w rodzinie ucznia, • innych, szczególnych okoliczności.

Do ubiegania się o zasiłek szkolny uprawnieni są wszyscy uczniowie, którzy spełniają łącznie następujące kryteria: mają **miejsce zamieszkania na terenie gminy Tyczyn** i w rodzinie zaistniało zdarzenie losowe.

Miesięcznej wysokości dochodu, przeliczonego na osobę w rodzinie ucznia (w odniesieniu do przyznawania zasiłku szkolnego) nie bierze się pod uwagę.

O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku. Zasiłek szkolny jest przyznawany jeden raz w stosunku do jednego zdarzenia losowego.

Wyprawka szkolna 2017/2018

Zgodnie z **Rozporządzeniem Rady Ministrów** w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych, dofinansowanie obejmować będzie zakup podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania, dla uczniów: • **słabowidzących**, • **niesłyszących**, • **słabosłyszących**, • **z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim**, • **z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym**, • **z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją**, • **z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera**, • **z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej**, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14.12.2016 r. prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59,60,949), albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14.12.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 i 949),

uczęszczającym w roku szkolnym 2017/2018 do szkół dla dzieci i młodzieży do: klasy II i III dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia, klasy I branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego, technikum lub szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy lub do klas IV-VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klas IV-VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klas VII-IX ogólnokształcącej szkoły baletowej, lub liceum plastycznego.

Pomoc obejmuje wyżej wymienionych uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2017/2018 do:
• klasy II i III dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonej w branżowych szkołach I stopnia,
• klasy I branżowej szkoły I stopnia, liceów ogólnokształcących, techników lub szkół specjalnych przysposabiających do pracy, • klas IV-VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, • klas IV-VI ogólnokształcących szkoły sztuk pięknych, • klas VII-IX ogólnokształcących szkół baletowych lub liceów plastycznych.

W przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, uczęszczających w roku szkolnym 2017/2018 do szkół dla dzieci i młodzieży do: klas II i III szkoły podstawowej, zasadniczej szkoły zawodowej, klasy dotychczasowej za-

Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: Zarząd i Druhowie OSP w Kielnarowej

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy szczerzego żalu
z powodu śmierci

TATY

składają: Dyrektorzy, Grono Pedagogiczne
i Pracownicy szkół podstawowych z gminy Tyczyn

sadniczej szkoły zawodowej organizowanych w branżowej szkole I stopnia, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego, technikum lub szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, **dofinansowanie obejmuje również zakup materiałów edukacyjnych.**

Wsparcie zakupu materiałów edukacyjnych nie obejmuje uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, uczęszczających w roku szkolnym 2017/2018 do klas II-III szkół podstawowych, w przypadku gdy uczniowie ci korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, który zapewnia ministerstwo edukacji.

Pomoc przyznaje się na wniosek rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia lub na wniosek nauczyciela, pracownika socjalnego czy innej osoby, za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.

Wnioski można pobrać w **GVOS w Tyczynie, pok. nr 35**, w godz. 7.30-15.30 lub w szkołach, do których będą uczęszczali uczniowie w roku szkolnym 2017/2018. Wniosek można składać do dyrektora szkoły, do której będzie uczęszczał uczeń w roku szkolnym 2017/2018, w terminie do **8 września 2017 r. (Uwaga: zmiana terminu składania wniosków!)**.

Do wniosku należy dołączyć kopię orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe, albo orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14.12.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Zwrot kosztów zakupu. W przypadku zakupów indywidualnych **dowodem zakupu** podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, a w przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym – również zakupu materiałów edukacyjnych, są: **faktura VAT** wystawiona imiennie na ucznia, rodzica (prawnego opiekuna, rodzica zastępczego, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka), **rachunek, paragon** lub **oświadczenie** o zakupie odpowiednio podręczników lub materiałów edukacyjnych. Faktury lub rachunki składane są do szkoły, w której został złożony wniosek. Dyrektor szkoły weryfikuje, opisuje i zatwierdza je pod względem merytorycznym. Koszty zwracane są do wysokości wartości pomocy określonej w rozporządzeniu.

oprac.: **GVOS w Tyczynie**

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

śp. Małgorzaty Łyszczarz-Bukały

- rzeczniczki prasowego rzeszowskiego oddziału ZUS, która współpracowała z *Głosem Tyczyna*, redagując rubrykę *Pytania do ZUS*.

Rodzinie i Bliskim Zmarłej składamy wyrazy współczucia i żalu.

Redakcja Głosu Tyczyna

Panu Januszowi Skotnickiemu
Burmistrzowi Tyczyna

wyrazy współczucia z powodu śmierci

TATY

składają: członkowie Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej

*Czas jest najlepszym lekarstwem na smutek,
a wspomnień nikt nam nie odbierze,
zawsze będą z nami...*

Druhowi Maciejowi Stanowskiemu

wyrazy współczucia i słowa otuchy z powodu śmierci

TATY

składają: Zarząd i Druhowie OSP w Kielnarowej

Druhowi Stanisławowi Stanowskiemu
Prezesowi OSP Kielnarowa

wyrazy współczucia z powodu śmierci

BRATA

składają: Zarząd i Druhowie OSP w Kielnarowej

Można odejść na zawsze, by stale być blisko...
Ks. Jan Twardowski

Panu Januszowi Skotnickiemu

wyrazy szczerzego współczucia i słowa otuchy z powodu śmierci

TATY

składają: Dyrektor, Grono Pedagogiczne i Pracownicy Zespołu Szkół w Tyczynie

Składam serdecznie podziękowania **Mieszkańcom Hermanowej** za to, że solidarnie i z wielkim zaangażowaniem przygotowali naszą miejscowość do przejazdu wyścigu **Tour de Pologne 2017**.

Dziękuję organizacjom społecznym, szczególnie **druhom z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej**, oraz **ks. proboszczowi Wiesławowi Bednarzowi** za wspomagające słowa.

Genowefa Szawara
Sołtys wsi Hermanowa

Sieć wodociągowa w Borku Starym

Informujemy, że dobiegają końca prace projektowe dotyczące inwestycji pod nazwą „Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnej dokumentacji formalno-prawnej na budowę sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz doprowadzeniem wody surowej ze studni S3 zlokalizowanej w rejonie „Rosy” do projektowanej Stacji Uzdatniania wody w miejscowości Borek Stary w Gminie Tyczyn” oraz zadania: „Budowa SUW Borek Stary wraz z podłączeniem istniejących 3 studni”.

Zakres zadania przewiduje budowę sieci wodociągowej w Borku Starym o długości 28 335 m wraz z przyłączami do 262 budynków, w tym sieci: PEØ160mm dł. 10 200 m, PEØ110 mm dł. 3 100 m, PEØ40mm-PEØ90mm dł. 15 035 m oraz budowę Stacji Uzdatniania Wody wraz ze zbiornikami o docelowej wydajności 500 m³ na dobę.

W związku z powyższym **zwracamy się do mieszkańców Borku Starego, którzy nie zadeklarowali jeszcze swojego udziału w projekcie, a są zainteresowani posiadaniem przyłącza wodociągowego**, z prośbą o kontakt z przedstawicielem firmy projektowej lub firmy „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie, ul. Kościuszki 6. Uzgodnień i indywidualnych konsultacji dotyczących projektów przyłączy można dokonywać telefonicznie lub osobiście w biurze projektanta oraz w siedzibie naszej Spółki. Zapraszamy od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-15.00 w terminie do **15 września 2017 r.** Po tym terminie dokonanie przyłącza będzie możliwe tylko indywidualnie, na warunkach rynkowych, po oddaniu całej inwestycji do użytkowania. Wyżej wymieniony termin wynika z konieczności skompletowania pełnej dokumen-

tacji celem uzyskania pozwoleń na budowę do końca roku bieżącego. Pozwoli to na rozpoczęcie wiosną 2018 r. prac budowlanych w zakresie budowy SUW i sieci wodociągowej oraz sukcesywne przyłączanie kolejnych odbiorców wody.

W imieniu Burmistrza Tyczyna oraz Zarządu i Pracowników Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie, **serdecznie dziękujemy wszystkim**

mieszkańcom Borku Starego za zrozumienie i dobrą współpracę przy realizacji prac związanych z etapem projektowania naszej wspólnej inwestycji.

O postępach w realizacji zadania będziemy Państwa informować w kolejnych numerach „Głosu Tyczyna”, ogłoszeniach oraz poprzez indywidualną korespondencję.

Dane do kontaktu z projektantem: adres e-mail: k.ambicka@dfi.rzeszow.pl, nr tel.: 537-520-559.

Dane do kontaktu z PGK „EKO STRUG” Sp. z o.o.: adres e-mail: ekostrug@interia.pl, nr tel.: (17) 22-19-312.

Remont mostu w Borku Starym

We wrześniu br. rozpocznie się **remont mostu w Borku Starym przy cmentarzu**, w ciągu drogi powiatowej Borek Stary-Błażowa. Droga zostanie całkowicie zamknięta. Planowany remont potrwa ok. 3-4 miesiące. Za utrudnienia przepraszamy.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Instalacje fotowoltaiczne dla mieszkańców gmin
Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach projektu
„Wsparcie rozwoju OZE na terenie ROF - projekt parasolowy”

FOTOWOLTAIKA

PRĄD DLA TWOJEGO DOMU

Alternatywne źródła energii elektrycznej pozwolą skutecznie obniżyć rachunki za prąd.

SKORZYSTAJ!

Dofinansowanie wynosi aż 85 % kosztów kwalifikowanych*

- ✓ Bilansuj swoje wydatki na zużycie energii elektrycznej!
- ✓ Bądź niezależny! – instalacja fotowoltaiczna to gwarantowana energia, bez obciążenia sieci elektroenergetycznej.
- ✓ Dowiedz się jak to działa!
- ✓ Wyróżniaj się! – to inwestycja w Twoją nieruchomość.
- ✓ Bądź EKO! – inwestycja w instalację fotowoltaiczną to inwestycja w NASZE środowisko.

*Koszty kwalifikowane to wydatki netto na dostawę, montaż, uruchomienie i konfigurację instalacji fotowoltaicznej o mocy 3 kW.

Materiały współfinansowane ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wsparcie rozwoju OZE na terenie ROF – projekt parasolowy

Oś priorytetowa III RPO WP 2014 - 2020: Czysta energia

Działanie 3.4 Rozwój OZE Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Realizacja projektu przewiduje dostawę, montaż, uruchomienie i konfigurację instalacji fotowoltaicznych o mocy 3 kWp na:

- budynkach mieszkalnych
- na gruncie zlokalizowanym w otoczeniu budynku mieszkalnego bądź niemieszkalnego i użytkowanym przez gospodarstwo domowe
- budynkach niemieszkalnych
- budynkach nowobudowanych

Podmiot realizujący projekt:

STOWARZYSZENIE RZESZOWSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO

Projekt dedykowany jest mieszkańcom z terenu **13 gmin** należących do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego tj.:

Gmina Boguchwała,
Gmina Chmielnik,
Gmina Czarna,
Gmina Czudec,

Gmina Głogów Małopolski,
Gmina Krasne,
Gmina Lubenia,
Gmina Łańcut,

Gmina Miasto Łańcut,
Gmina Miasto Rzeszów,
Gmina Świlcza,
Gmina Trzebownisko,
Gmina Tyczyn.

Więcej informacji dotyczących dofinansowania projektu:

**STOWARZYSZENIE
RZESZOWSKIEGO OBSZARU
FUNKcjONALNEGO**

tel. 17 858 14 90 / www.rof.org.pl
oraz na stronach internetowych
partnerów projektu.

CENTRUM DZIEDZICTWA ZAPRASZA

**Grupa Miłośników
Teatru, MGOK Tyczyn,
CDKiIT oraz MCW Tyczyn**

zapraszają serdecznie
dzieci i młodzież
do udziału w projekcie
edukacji teatralnej

**„DOBRANOC PANU,
PANIE MŁYNARSKI...”**

- ▶ **poniedziałek - zajęcia aktorskie**
prowadząca: Ewa Mrówczyńska
- ▶ **czwartek - zajęcia interpretacji wokalne**
prowadzący: Daniel Lipiec
- ▶ **sobota - zajęcia scenografii i charakteryzacji**
prowadząca: Agnieszka Zaguła

Zajęcia w ramach projektu odbywać się będą w **Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie. Ilość miejsc ograniczona!**

Zapisy oraz szczegóły projektu pod nr. tel. **(17) 23-02-327**

W ramach projektu odbędą się również:

- ▶ audycja dla młodzieży poświęcona polskim pisarzom i autorom tekstów piosenek w wykonaniu studentów wydziału muzyki UR
- ▶ konkurs poetycki dla dzieci i młodzieży
- ▶ zajęcia edukacyjne dotyczące twórczości **Wojciecha Młynarskiego**

Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działaj Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działaj Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji

**Grupa Nieformalna „Żyj Kolorowo”, MGOK Tyczyn,
CDKiIT oraz TMZT**

zapraszają do udziału w międzypokoleniowym
projekcie edukacji artystycznej

**„PRZESTRZEŃ SZTUKI”
9 września - 15 grudnia 2017 r.**

W programie:

- ▶ warsztaty batiku z **Agatą Kwiatkowską**
(9, 23 i 30.09)
- ▶ warsztaty malarstwa olejnego z **Mirosławem Pieprzykiem** (każdy wtorek października, od 3.10)
- ▶ warsztaty florystyczne z **Anną Lewanowicz-Domino** (każdy wtorek listopada, od 7.11)

Zajęcia odbywać się będą w **CDKiIT w Tyczynie**.
Szczegółowe informacje oraz zapisy na warsztaty pod nr.
tel. **(17) 23-02-327. Ilość miejsc ograniczona!**

Ponadto:

- ▶ wernisaż malarstwa **Anny Domino** (wrzesień)
- ▶ wernisaż malarstwa **Józefa Machały** (październik)
- ▶ wyjazdy na wystawy: BWA Rzeszów, DagartGaleria, Muzeum Etnograficzne (wrzesień, październik, listopad)

Wernisaż podsumowujący projekt odbędzie się w grudniu

Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działaj Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działaj Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji

„POCZUJ MUZYKĘ POCZUJ RYTM”

projekt edukacji muzycznej - 11.09-20.10.2017

W programie:

- ▶ **warsztaty wokально-choralne dla młodzieży**
prowadzący: Daniel Lipiec
- ▶ **warsztaty muzyczno-ruchowe z elementami Capoeira** - prowadzący: Tomasz Majka
(„Akademia Sztuki Capoeira Rzeszów”)
- ▶ **warsztaty tańców ludowych i etnicznych z elementami muzykoterapii dla seniorów**
prowadzący: Marta Bardel („Etnowirownia”)
- ▶ **warsztaty bębniarskie i rytmiczne dla dzieci i rodziców** - prowadzący: Michał Wilgosz
(„Akademia Sztuki Capoeira Rzeszów”)

W ramach projektu odbędą się również:

- ▶ **cykl 4 audycji umuzykalniających** dla grup zorganizowanych (Mobilna Filharmonia)
- ▶ **wyjazd do Filharmonii Podkarpackiej** na koncert symfoniczny
- ▶ koncert jazzowy zespołu **„VINCI TRIO”**

19.10.2017 r., godz. 17.00 - finał projektu

(prezentacja dokonań wszystkich grup warsztatowych)

Szczegółowe informacje o projekcie
oraz zapisy na warsztaty prowadzi **CDKiIT** w Tyczynie,
tel. **(17) 23-02-327**

Zadanie realizowane w ramach projektu Podkarpacka Edukacja Kulturowa dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Bardzo Młoda Kultura 2016 – 2018. Regionalnym operatorem programu jest Centrum Kulturalne w Przemyślu. Koordynator projektu: Zaskia Cieśliska-Majka

**25. Europejskie Dni Dziedzictwa
Tyczyn, 9 i 16 września 2017 r.**

Krajobraz dziedzictwa Dziedzictwo krajobrazu

W programie:

9.09 (sobota)

- ▶ **godz. 10:00** - warsztat batiku z **Agatą Kwiatkowską**
 - ▶ **godz. 13:00** - rodzinny spacer edukacyjny śladami krajobrazu kulturowego Tyczyna z **Zofią Domino** (TMZT)
- Rezerwacja miejsc na warsztaty i spacer
pod nr tel. **(17) 23-02-327**

16.09 (sobota)

- ▶ **godz. 17:00** wernisaż malarstwa **Anny Domino** oraz animacje taneczne w klimacie ludowym i etnicznym z **Martą Bardel** („Etnowirownia”)

Działanie realizowane ze środków Programu „Działaj Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działaj Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji

AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

CENTRUM
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
I INFORMACJI
TURYSTYCZNEJ
W TYCZYŃCE

Organizatorzy: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie, Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczynskiej, oraz Grupa Nieformalna Żyj Kolorowo

Informacje z Domu Ludowego w Borku Starym

► Na początku wakacji w DL odbyły się **zajęcia wakacyjne**. Spędziliśmy czas na powietrzu, grając w piłkę, badminton itp. Nie zabrakło też zajęć tanecznych i plastycznych. Słoneczna pogoda dopisała, więc wybraliśmy się na rajd pieszy do Błazowej (fot. obok), zakończony zabawami w miejskim parku.

Sporą atrakcją dla ponad 30-osobowej grupy było ognisko w pobliskiej „Buczynie”, które trzeba było przygotować od podstaw (zbieranie chrustu, przygotowanie patyków na kielbasy, rozpalenie ogniska i uprzątnięcie śmieci), oraz gra terenowa w lesie.

A 13.07 br. życzeliśmy kąpiele w fontannie multimedialnej w Rzeszowie.

Dziękuję : uczestnikom zajęć za zdyscyplinowanie, **Iwone Filip** za pomoc w prowadzeniu zajęć oraz **Dorocie Głodowskiej-Skabie** za opiekę podczas wyjazdu do Rzeszowa.

► **Kolejne spotkanie miłośników ziół** odbyło się 25.07 br. Tym razem wybraliśmy się na „Wrotyczne Pola” do zielarki - **Elżbiety Wilk-Kozioł**. Korzystając z gościnności gospodyni, kosztowaliśmy wywarów z ziół, które sama zbiera na pobliskich wzgórzach. Pani Elżbieta (zielarz, naturoterapeuta) wyjaśniała, jak odróżniać gatunki roślin, w jaki sposób przygotować susz ziołowy,

jak sporządzać wyciągi i napary. Rozpoznaliśmy wiele ziół, które nie dość, że rosną prawie „za progiem”, to mogą ulżyć w wielu dolegliwościach. Niestety, nie udało nam się zebrać ziół, ponieważ deszczowa pogoda nam to uniemożliwiła.

Zapraszam na kolejne spotkania z zielarzem. Szczegóły na: www.facebook.com/mgok.im.k.sobczyk.tyczyn.

► **Wakacyjny Piknik Rodzinny** w Borku St. odbył się 9.07 br. na placu przy DL i remizie OSP. Pierwszymi godzinami imprezy zaważadnęli najmłodsi. W tej części pikniku dominowały zabawy, konkursy i animacje prowadzone przez „Figaretkę” z Pracowni Warsztatów Edukacyjnych „Figaro”. Układy taneczne zaprezentowały dziewczęta z grup: „Perelki” i „Arabeska”, a piosenki śpiewała **Natalia Szura** (DL w Borku St.). W ludowe rytmy wprowadzili nas niezawodni „Borkowianie” z **Kapelą Wójta Tycznera**, a do tańca przygrywał zespół „Magic”. Podczas pikniku skosztować można było wiejskich przysmaków, wojskowej grochówki i grillowanych kiełbasek.

Impreza została zorganizowana przez Radę Sołecką, DL, OSP w Borku Starym. Dziękuję za występy arty-

Druhowieź OSP przygotowali dla dzieci sporą atrakcję – celowanie do pachółków strumieniem wody ze strażackiego węża

styczne zespołowi „Borkowianie”, Kapeli Wójta Tycznera pod kier. **Zbigniewa Sztaby**, grupom tanecznym „Perelki” i „Arabeska” (opiekun: **Iwona Filip**), **Józefowi Chuchli** za nagłośnienie imprezy oraz wszystkim, którzy pomagali nam przed, w trakcie i po pikniku.

teksty: **Barbara Mroccka**

„Matysowanie” na Słowacji

W dniach 15-16 lipca br. na zaproszenie Zespołu Folklorystycznego „**Kalina**” Zespół Śpiewaczy „**Matysowanie**” wraz z **Kapelą Wójta Tycznera** uczestniczył w XVII Festiwalu Folklorystycznym w Kolinowcach na Słowacji. Nasza delegacja spotkała się z serdecznym przyjęciem i wielką gościnnością.

W sobotę, po drodze do Kolinowiec, „Matysowanie” i Kapela zostali bardzo serdecznie przyjęci przez przed-

stawicieli zaprzyjaźnionego zespołu „**Folkmarcanka**”. Po krótkiej wizycie w Domu Kultury w Velkym Folkmarze uczestnicy wyjazdu udali się do Kolinowiec, gdzie zostali przywitani przez starostę **Vincenta Bača** oraz kierowniczkę zespołu „**Kalina**” **Marię Šelembová**. Wieczorem, w Domu Kultury, odbyło się spotkanie integracyjne obu zespołów, podczas którego burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki** podziękował serdecznie za zaproszenie.

W niedzielę festiwal zainaugurowała msza św. w tamtejszym kościele. Zespół „Matysowanie” przy akompaniamencie Kapeli Wójta Tycznera zaśpiewał pieśni religijne, m.in. „**Barkę**”, którą mimo barier językowych, nuciłi wszyscy zgromadzeni w świątyni.

Podczas festiwalu na scenie zaprezentowały się lokalne zespoły i zaproszone grupy folklorystyczne. „Matysowanie” i Kapela zachwycili zgromadzoną publiczność swoim występem, któremu oprócz śpiewu towarzyszyły także tańce. Po artystycznych prezentacjach wszyscy uczestnicy festiwalu udali się do Domu Ludowego na wspólną zabawę.

tekst: **Małgorzata Korcz**

Ojciec Justyn Bronisław Sigda OP (1927-2007)

W dzisiejszym nr. GT przypominam postać o. Justyna Sigdy, który jako budowniczy drogi do boreckiego klasztoru w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku otworzył go na świat.

Bronisław Sigda, późniejszy ojciec **Justyn**, urodził się 6.10.1927 r. w Opaleniskach, wiosce położonej 14 km od Leżajska, w rodzinie rolników **Jana** i **Marii**. Rodzina miejscowość pozostała na zawsze w jego pamięci jako raj, w którym pomimo trudnych warunków czuł się wolny i szczęśliwy. W czasie okupacji ukończył zaledwie cztery klasy szkoły podstawowej, a po wojnie przyspieszony kurs klasy szóstej i siódmej. Po ukończeniu szkoły podstawowej **Jan Sigda** postanowił, że jego synowie będą dalej się kształcić. Po latach o. Justyn wspominał, że jako młody chłopak „nie chciał się uczyć, bo bardziej niż naukę pokochał Opaleniska, las i swobodę i za nic w świecie nie chciał rezygnować z tej wolności. Ale tato zagnał go pasem do nauki, za co jest mu nieskończenie wdzięczny. To on sprawił, że wspiał się po stromych schodach, by dojść do kapłaństwa”.

Gdy okazało się, że dominikanie w Jarosławiu otwierają internat, umożliwiając absolwentom szkoły podstawowej naukę w gimnazjum, **Jan Sigda** nie omieszkiał skorzystać z okazji i 1.09.1947 r. zapisał tam swoich synów: **Feliksa** i **Bronisława**. Większość chłopców, którzy ukończyli gimnazjum, zgłosiła się później do nowicjatu. Rok po Feliksie uczynił to także Bronisław. Po obłóczynach otrzymał imię zakonne **Justyn**. Pierwszą profesję złożył 4.08.1949 r., solenną 23.09.1953 r., a 30.06.1957 r. Justyn Bronisław Sigda otrzymał święcenia kapłańskie. Rok wcześniej święcenia kapłańskie otrzymał jego brat **o. Rozalian Feliks Sigda**.

Pierwszą placówką nowo wyświęconego kapłana był **Wrocław**, gdzie pozostał on do 1960 r., by następnie zostać skierowanym na dwa lata do **Lublina**. W punktach katechetycznych o. Justyn prowadził katechizację dzieci i młodzieży z dwóch szkół, rozwijając szczególnie dobrą współpracę z rodzicami. Następnie kapłan został skierowany kolejno do **Warszawy** na Służew, do **Tarnobrzega** i **Prudnika**. Będąc w Prudniku w 1971 r. otrzymał od prowincjała **o. Rajmunda Koperskiego** nominację na przeora w **Borku Starym**. Później wspominał: „Przed wyjazdem bronilem się rękami i nogami. Nigdy nie byłem przeorem i bałem się, że sobie tam nie poradzę. Dotychczas wyżywałem się przeważnie we współpracy z dziećmi, a w Borku czekała na mnie łopata i kielnia, bo głównym zadaniem był remont chylącego się ku ruinie klasztoru (...) Ten trud i wielkie poświęcenie, których wymagał remont w czasach, gdy o wszystko trzeba było walczyć, sprawił, że gorąco pokochałem Borek Stary. Tak, jak kocha się chorowite dziecko, które sprawia najwięcej kłopotu (...) Jechałem tam bardzo niechętnie, ale podobnie jak w poprzednich miejscach szybko zapuściłem korzenie i już niebawem nie potrafiłem wyobrazić sobie lepszego miejsca na ziemi niż tam (...) Borek Stary z miejsca, do którego za żadne skarby nie chciałem jechać stał się obiektem mojej dozgonnej miłości”.

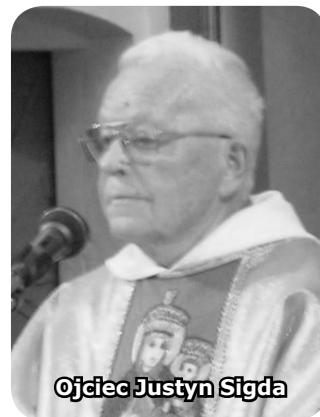
Klasztor w Borku Starym wymagał gruntownego remontu. Ojciec prowincjała **Rajmund Koperski** uważał, że gdyby zakon nie podjął się remontu, dokonałby tego rządca diecezji i wówczas mógłby tam powstać dom dla księży emerytów. Dominikańskie klasztory posiadały dawniej hektary ziemi, a nawet folwarki. W Borku nie było folwarku, a z 10 ha ziemi przy klasztorze pozostało jedynie 2 ha pola uprawnego. Klasztor stracił również

las, mimo że stanowił on jego naturalne otoczenie. Oprócz koniecznych remontów kościoła i klasztoru o. Justyn musiał znaleźć czas na uprawę roli. W krótkim czasie na klasztornym podwórzu było „około stu kur i nieco mniej kogutów, poza tym indyki, kaczki, a w stajni świnie i krasule”. Ogromnym wsparciem była dla niego okoliczna ludność, na którą mógł liczyć do pomocy w pracach polowych. Na nienadającym się do uprawy południowym zboczu zasadził sad, tak że niebawem miał własne owoce. Gdy po blisko trzydziestu latach powrócił do Borku, nie zastał już gospodarstwa. Pozostał tylko zapuszczony sad, opustoszałe stajnie i obory. Na zaroiętym polu, które żywiło klasztor, posadzono las. Ubolewał nad tym, bo zawsze wierzył, że „ziemia nas kocha, ona chce nas żywić i jest naszym najpewniejszym zabezpieczeniem”.

O. Justyn był już wcześniej w Borku Starym jako kleryk i w jego pamięci klasztor zachował się jako miejsce „zsyłki” dla starych i schorowanych ojców lub dla młodszych wysyłanych tam na pokutę. Wraz z przybyciem zakonnik rozpoczął gruntowny remont klasztoru. W kościele stojącym na wzgórzu pękał strop i zarysowały się boczne ściany. Ułożono żelazne pręty opasujące kościół na zewnątrz i częściowo wewnątrz. Na strychu, nad sklepieniem kościoła, wszystkie wiązadła były skręcane śrubami rzymskimi, które kontrolowały ich napiąg. W samym klasztorze nie było łazienek ani centralnego ogrzewania. Wodę noszono w dzbanach. Drewniane podłogi w celach ojców i na korytarzach wymagały natychmiastowej wymiany. Niebawem rozebrano kaflowe piece, a z zasadzonych kiedyś przez **o. Bernarda Krukierka** jesionów wykonano parkiety. Wybudowano kanalizację wokół budynków gospodarczych i klasztoru. Wykonano betonowe chodniki, dróżki (aż do groty) i drogi wewnątrz klasztoru. Nareszcie można było przejść suchą nogą wokół klasztoru i kościoła. Odnowione zostało również wnętrze świątyni. Z dwóch stuletnich klasztornych dębów wykonano nowe ławki i posoborowy ołtarz.

Jeszcze pracując w Tarnobrzegu, o. Justyn przyjeżdżał do Borku na motocyklu wraz z **o. Mikołajem Durzyńskim**, pochodzącym z Borku. Droga do klasztoru nie była utwardzona. Był za to wąwóz z głębokimi koleinami, a padający deszcz uniemożliwiał wjechanie na górę. Budowa drogi do klasztoru była ogromnym wyzwaniem dla o. Justyna. Pomimo różnorakich trudności dopiął on swego. Po uzyskaniu odpowiednich pozwoleń, zniwelowano błotnisty wąwóz i rozpoczęto budowę drogi, którą ukończono w 1974 r.

Urząd przeora w Borku Starym o. Justyn Sigda pełnił przez dwie kadencje. Podjął się remontu klasztoru i kościoła w okresie, gdy brak było funduszy, a o materiały budowlane trzeba było walczyć z niezwykle dużym uporem i determinacją. Po sześciu latach pobytu w Borku Starym o. Justyn został mianowany kapłanem sióstr dominikanek w Świętej Annie koło **Częstochowy**, gdzie również miał zająć się remontem. Postawiono przed nim zadanie budowy hotelu dla pielgrzymów i nowej plebanii. Z Borku odszedł z satysfakcją, że tak dużo udało mu się tam zrobić.

Ojciec Justyn Sigda

Ciąg dalszy na stronie 14

W 1983 r. o. Sigda skierowany został powtórnie do **Lublina**. Był tam ekonomem miejscowego klasztoru. W 1986 r. otrzymał propozycję wyjazdu do **Rzeszowa** i założenia tam nowej placówki. Dominikanie zakupili dom przy ulicy Pstrowskiego 15, który miał stać się przy- czółkiem dla mającej powstać nowej placówki, ze szcze- gólnym nastawieniem na duszpasterstwo akademickie. W krótkim czasie dominikanie zgromadzili wokół siebie młodzież akademicką. W pobliżu znajdowały się budynki dydaktyczne i akademiki Politechniki Rzeszowskiej. Wspólnota zakonna się rozrastała, przybywali nowi ojco- wie. 21.12.1986 r. **ks. bp Stefan Moskwa** poświęcił małą kaplicę pw. św. Jacka. A w nocy 3.06.1987 r., na kilka dni przed trzecią pielgrzymką papieża Jana Pawła II do Polski, na pobliskim ogródku przystąpiono do monta- żu drewnianego, pachnącego jeszcze żywicą, kościoła (zwanego później potocznie „Szopką”). Jego budowę ukończono 19.03.1988 r., a nazajutrz świątynia została uroczystie poświęcona.

Nie odbyło się to bez trudności ze strony władz, któ- re nie chciały wydać pozwolenia na budowę. Budowanie bez zezwolenia naraziło o. Justyna na kolegium, procesy sądowe i grzywny. Jego siedmioletni pobyt w Rzeszowie zakończył się w 1993 r. Za nielegalne otwarcie punktu

duszpasterskiego i wybudowanie kaplicy bez pozwolenia skazano go na 8 miesięcy więzienia w zawieszeniu i grzywnę. Przez kolejnych dziesięć lat o. Justyn praco- wał w **Tarnobrzegu** jako ekonom klasztoru i kapelan szpitala, dokonał rozbudowy tamtejszego klasztoru.

Ostatnie cztery lata życia spędził w klasztorze w Bor- ku Starym, tak jak przepowiedział mu kiedyś prowincjał **o. Michał Mroczkowski**. Pisał wówczas: „*Borek Stary jest teraz piękną placówką (...). Klasztor jest otoczony przez krukierkowy las, są tam tajemnicze wąwozy, a także kojąca, wspaniała cisza, której na próżno by szu- kać w innych klasztorach. Czuję się tu wspaniale*”.

1.07.2007 r. o. Sigda obchodził złoty jubileusz kapłań- stwa. Zmarł 15.10.2007 r. w swojej rodzinnej wsi i został pochowany na miejscowym cmentarzu obok lasu, który tak często przewijał się w jego wspomnieniach z młodo- ści. **Ojciec Roman Bakalarz** nazwał go „niestrudzonym wędrowcem, dostrzegającym piękno stworzonego czło- wieka i świata”. W tym roku minie 10 lat od jego śmierci.

tekst: **Jerzy Konkol**

Autor artykułu dziękuje **o. Romanowi Bakalarzo- wi OP** za udostępnienie fotografii **o. Justyna**.

KĄCIK MEDYCZNY

Osoba przewlekle chora w domu

Każdy z nas chce być zdrowy, samodzielny i niezależ- ny od innych. Życie jednak nie jest wolne od chorób i nie- pełnosprawności. Zdarza się, że rodzina staje w obliczu konieczności zapewnienia opieki osobom bliskim z powo- du zawansowanego wieku, przewlekłej choroby czy na- głej i trwałej utraty zdrowia. Wtedy z dnia na dzień musi przeorganizować swoje życie. Osoby, które stoją przed faktem zapewnienia opieki bliskim, zwykle czują się bez- radne, zagubione, nie wiedzą, jak powinny postępować, jakie prawa im przysługują, do kogo zwrócić się o pomoc.

Na wiadomość o poważnej chorobie nikt nie jest przy- gotowany. Gdy okazuje się, że osoba bliska trafia do szpitala w wyniku wypadku, udaru czy zawału i prawdo- podobnie będzie wymagała po wypisie opieki i pomocy w codziennych czynnościach, ciężko się na taką sytuację przygotować w ciągu kilku dni.

Rozwiązań może być wiele. Stan zdrowia, sytuacja osobista, rodzinna, finansowa również mają znaczenie dla wyboru sposobu zapewnienia opieki choremu. Z całą mocą podkreślić należy, że nie ma dobrych czy złych rozwiązań. Każda decyzja dotycząca wyboru sposobu opieki będzie miała wady i za- lety. Trzeba w każdym konkretnym przypadku analizować sy- tuację chorego oraz całokształt funkcjonowania rodziny w za- kresie społecznym, zdrowotnym, ekonomicznym oraz za- wodowym. Obecnie brakuje w systemie opieki zdrowotnej kompleksowej, koordynowanej opieki, czyli takiej, w której krok po kroku planuje się i re- alizuje działania opiekuńcze od momentu wystąpienia choroby czy niesprawności.

Zadanie zorganizowania opieki spada w głównej mierze na rodzinę. Już w chwili, gdy

chory przebywa w szpitalu i zachodzi prawdopodobień- stwo, że będzie wymagał dalszej opieki, warto jak naj- szybciej udać się do **pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)**. Pielęgniarka POZ, wcześniej nazy- wana pielęgniarką środowiskową, rozezna sytuację i wskaże możliwości korzystania ze świadczeń medycz- nych refundowanych przez NFZ. Jeśli natomiast chory będzie wymagał usług opiekuńczych bądź specjalistycz- nych usług opiekuńczych, pielęgniarka POZ powinna wskazać kontakt do pracownika socjalnego. Pracownik socjalny posiada wiedzę w zakresie możliwości zapew- nienia opieki instytucjonalnej w konkretnym miejscu, może również pomóc w wypełnieniu niezbędnej doku- mentacji.

Podstawową kwestią, którą trzeba rozważyć, jest wybór sposobu opieki. Są tutaj dwie możliwości: albo zapewnienie jej w warunkach domowych, albo sko- rzystanie z placówki zapewniającej opiekę całodobową. Od wyboru formy opieki będzie zależało dalsze postępo- wanie. Trzeba jednak pamiętać, że ta decyzja nie jest ostateczna, ma na nią wpływ wiele czynników, nie za- wsze zależnych od naszej woli.

Jeżeli decydujemy się na zorganizowanie opieki w domu, trzeba się do tego dobrze przygotować. Jeszcze w szpitalu należy zapytać lekarza prowadzącego, jaki bę- dzie przebieg dalszego leczenia, natomiast **personel pielęgniarski powinien udzielić informacji na temat przygotowania się do opieki w domu**, jaki sprzęt po- mocniczy czy rehabilitacyjny będzie potrzebny, jak przy- gotować mieszkanie, jak wykonywać np. opatrunki, gdzie szukać profesjonalnej opieki w środowisku za- mieszkania.

W pierwszej kolejności należy pomyśleć o **zorgani- zowaniu przestrzeni choremu w domu**. Najlepiej prze- znaczyć osobny pokój, aby zapewnić poczucie komfortu i intymności. Jeżeli chory jest osobą leżącą, będzie po- trzebne łóżko wspierające obsługę osoby niesprawnej, regulowane elektrycznie na pilota. Ułatwia ono pielęgnac- ją, ponieważ jest wyposażone w materac przeciwośle- żynowy. Osoba chora, która ma sprawne ręce i pełną świadomość, może sama regulować poziom wezgłowia. Łóżko takie ma barierki, które chronią chorego przed upadkiem. Przydatne mogą okazać się także: wózek in- walidzki, kule, laska czy krzesło toaletowe. Często też

Bezpłatny poradnik *Jak opiekować się osobą przewlekle chorą w domu* można pobrać ze strony internetowej: **damy-ra- de.info/poradnik/**

potrzebne są pieluchomajtki. W określonych przypadkach są refundowane przez NFZ. **Łóżko jak i sprzęt rehabilitacyjny można zakupić lub wypożyczyć w zorganizowanych punktach.**

Jeżeli decydujemy się na opiekę w domu, warto skorzystać z pomocy fachowców. Mamy do dyspozycji pomoc pielęgniarki oraz opiekunki. **Można skorzystać z pomocy pielęgniarki POZ oraz pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej.** Pielęgniarkę POZ należy wcześniej wybrać poprzez złożenie deklaracji wyboru pielęgniarki w przychodni. Częstotliwość wizyt pielęgniarki POZ w domu chorego jest ustalana po wizycie wstępnej. Świadczenia pielęgniarki POZ są bezpłatne, pielęgniarka odbywa wizyty domowe od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. W nocy, niedziele i święta można skorzystać z pielęgniarskiej opieki wyjazdowej nocnej i świątecznej.

Inną formą opieki domowej jest **pielęgniarska opieka długoterminowa**. Dla chorego jest bezpłatna. Jest to opieka nad przewlekłe chorymi przebywającymi w domu, którzy nie wymagają leczenia szpitalnego, ale ze względu na istniejące problemy wymagają systematycznej, intensywnej opieki pielęgniarskiej udzielanej w warunkach domowych. Wskazaniem do takiej opieki może być np. występowanie ran przewlekłych czy odleżyn. Kwalifikacja do tej formy pomocy następuje na podstawie oceny w **skali Barthel**. Skala Barthel pozwala na określenie stopnia samodzielności chorego. Oceny dokonuje się w punktach. Kwalifikują się osoby, które uzyskały od 0 do 40 punktów. Nie kwalifikują się osoby w ostrej fazie choroby psychicznej, uzależnione oraz w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej.

W ramach pielęgniarskiej opieki długoterminowej następuje przygotowanie pacjenta i rodziny do samoopieki i samopielęgnacji, w tym kształtowanie umiejętności radzenia sobie z niepełnosprawnością, edukacja zdrowotna chorego i jego rodziny, pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych związanych z samodzielnym funkcyj-

nowaniem w środowisku domowym, pomoc w pozyskaniu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Wizyty pielęgniarki odbywają się 4 razy w tygodniu. Okres objęcia opieką jest uzależniony od stanu zdrowia i oceny w skali Barthel, przekroczenie poziomu 40 punktów (poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania) podczas oceny kontrolnej powoduje brak kwalifikacji do dalszej opieki. **Do objęcia opieką długoterminową potrzebne są:** skierowanie od lekarza, skala Barthel wypełniona przez pielęgniarkę POZ i potwierdzona przez lekarza POZ (rodzinnego). Dokumenty należy składać w podmiotach leczniczych świadczących pielęgniarską opiekę domową długoterminową. Informacji o takich podmiotach udzieli NFZ.

Pomoc opiekuńcza pełniona w formie usług opiekuńczych polega na spędzaniu czasu z chorym, wyjściu na spacer, posprzątaniu mieszkania, zrobieniu zakupów, przygotowaniu posiłku oraz pomocy w jego spożyciu. Ta forma odciąża częściowo opiekunów osoby chorej, pozwalając np. na kontynuowanie pracy zawodowej. Przyznawaniem i organizacją tego typu pomocy zajmują się ośrodki pomocy społecznej. Usługi opiekuńcze są płatne według stawek godzinowych, w zależności od dochodu danej osoby/rodziny. Wizyty odbywają się od poniedziałku do piątku, a liczba godzin jest ustalana indywidualnie. Aby uzyskać taką pomoc, należy zwrócić się do pracownika socjalnego w ośrodku pomocy społecznej.

Mimo że system wsparcia rodziny w zakresie opieki nad osobą chorą, niesamodzielną jest daleki od ideału, to mam nadzieję, że przedstawione możliwości zwiększą świadomość praw rodziny osoby chorej w zakresie korzystania z dostępnych na dzień dzisiejszy form pomocy.

Rubrykę redaguje:

Anita Drażek

- pielęgniarka POZ,
specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej

O działalności Szkolnego Koła Caritas w LO w Tyczynie

Rok szkolny 2016/2017 już za nami, a z nim wiele ciekawych i pożytecznych akcji organizowanych w ramach działalności Szkolnego Koła Caritas w Liceum Ogólnokształcącym w Tyczynie. Ubiegły rok obfitował w wiele przedsięwzięć, które miały na celu (zgodnie z ideą Caritas) niesienie pomocy ubogim i potrzebującym.

W ramach współpracy z **Caritas Diecezji Rzeszowskiej, Podkarpackim Bankiem Żywności** oraz siostrami ze **Zgromadzenia św. Dominika w Tyczynie** uczniowie tyczyńskiego liceum brali udział w wielu zbiorach artykułów żywnościowych i chemicznych w sklepie „Biedronka”, kwestowali na cmentarzu na rzecz **Towarzystwa św. Brata Alberta** w dzień Wszystkich Świętych, przygotowywali paczki mikołajkowe dla dzieci ubogich i z rodzin wielodzietnych z naszej gminy.

Za pośrednictwem „Głosu Tyczyna” składam podziękowania wszystkim mieszkańcom Tyczyna i okolic, którzy wspierali nasze akcje, wkładając do „naszych” koszyków w „Biedronce” różne przydatne produkty. Dziękuję również **siostrze Sergiuszy**, z którą odwiedzamy dzieci w ich domach, zawożąc im prezenty świąteczne.

Największe podziękowania kieruję do naszych uczniów, którzy uczestniczyli w tych wszystkich akcjach. Zbiórki żywności i kwesty odbywają się przeważnie po lekcjach, w dni wolne czy nawet świąteczne. Uczniowie tyczyńskiego LO często musieli dojechać z daleka, by

wziąć w nich udział. Na szczególne uznanie zasłużyły dwie absolwentki naszego liceum: **Patrycja Jamrozik** i **Marta Korbecka**. Dziewczyny nigdy nie narzekały, że dany termin dyżuru im nie pasuje, że wtedy nie mogą, nie mają czasu. Zawsze chętne do pomocy były na czas i w określonym miejscu. Cieszy i napawa optymizmem fakt, że młodzi ludzie chętnie i bezinteresownie poświęcają swój czas i zaangażowanie tym, którzy potrzebują wsparcia.

Wraz z nowym rokiem szkolnym znów wznowimy swoją działalność w ramach Szkolnego Koła Caritas i jestem przekonana, że nowi uczniowie naszego liceum okażą się również wrażliwi na potrzeby innych i chętni do niesienia pomocy, a mieszkańcy z Tyczyna i okolic będą nas wspierać w naszych akcjach.

tekst: **Agnieszka Najdecka** - opiekun SKC

wikipedia.pl

Joseph Conrad – angielski pisarz polskiego pochodzenia – należy do ścisłej klasyki literatury przełomu XIX i XX wieku. Jego styl pisania był wyjątkowy – nikt inny w Anglii w tamtym czasie nie pisał tak jak on. Kiedy zaczynał swoją przygodę ze słowem pisanym, nie domyślano się na Wyspach, że jest Polakiem. Joseph Conrad to bowiem pseudonim

Józefa Teodora Konrada Korzeniowskiego, którego ojciec Apollon (poeta) mocno zaangażował się w przygotowanie powstania styczniowego.

W tym roku początkiem grudnia minie 160. rocznica urodzin Conrada. Z tej okazji Sejm RP ustanowił rok obecnym m.in. **Rokiem Josepha Conrada Korzeniowskiego**. W sierpniowym numerze GT prezentujemy sylwetkę tego pisarza.

Rodzina Korzeniowskich należała do szlachty pozbawionej ziemi po powstaniu listopadowym. Nie przeszkadzało to jednak **Appolonowi Korzeniowskiemu** (ojcu Józefa) zaangażować się w organizację powstania styczniowego. W mieszkaniu Korzeniowskich odbyło się pierwsze posiedzenie Komitetu Miejskiego, który był załącznikiem Komitetu Centralnego Narodowego, prowadzącego przygotowania do powstania styczniowego.

Kilkuletni Józef Teodor
źródło: www.conradia-num.polonistyka.uj.edu.pl

Józef Teodor Konrad urodził się **3.12.1857 r.** w **Berdyczowie** (obecnie Ukraina). Kiedy chłopiec miał cztery lata, rodzice zostali zesłani w głąb Rosji (do **Wołody**) za działalność przeciw carowi. Na wygnaniu zmarła matka Conrada **Ewa z Bobrowskich**, a 8-letnim wówczas Józiem zaopiekował się brat matki **Tadeusz** (Postać ta pojawia się we wszystkich opracowaniach dotyczących Conrada, bowiem listy

Tadeusza do siostrzeńca są głównym źródłem informacji o młodości pisarza).

Po powrocie **Appolona** z Rosji (dwa lata po śmierci żony) **Korzeniowscy** zamieszkali najpierw we Lwowie, a potem w Krakowie. Chłopiec nie cieszył się długo obecnością taty, bowiem ten zmarł w 1869 r., Konrad miał wówczas 12 lat.

Osierocony Józef próbował nauki w kilku szkołach, ale żadnej nie ukończył (również z powodów zdrowotnych), dlatego nie miał szans na zrobienie kariery w monarchii Austro-Węgierskiej. Ponadto jako syn zesłańca był „spalony” w Rosji – nie mógł tu osiedlić się, bo zostałby natychmiast wcielony do rosyjskiego wojska. Dlatego marzenia Józefa, by odbywać morskie podróże (i tym samym opuścić zabór austriacki oraz oddalić możliwość wcielenia Konrada do rosyjskiego wojska), spotkały się z akceptacją wuja **Tadeusza**, który wyraził zgodę na wyjazd 17-letniego siostrzeńca do Francji.

W Marsylii Conrad zaciągnął się na statek handlowy jako zwykły marynarz. Cztery lata później Józef został marynarzem brytyjskiej marynarki handlowej, później uzyskał stopień kapitana i otrzymał obywatelstwo brytyjskie. W pierwszy kapitański rejs Conrad wyruszył w 1888 r. na statku handlowym **„Otago”**, którym pływał między Australią i Azją (doświadczenia z tego samodzielnego rejsu Korzeniowski zamieścił w powieści pt. **„Smuga cienia”**). W latach 1890-1891 Conrad odbył (z przygodami) morską podróż po rzece **Kongo** w Afryce. Ta wyprawa wyczerpała go fizycznie (kilka razy był chory na febrę) i psychicznie. Jego kariera jako marynarza powoli dobiegała końca. Ostatnim statkiem, na którym pływał Korzeniowski w latach 1893-94, był okręt **„Adowa”**. Później Conrad zajął się już tylko pisarstwem, osiadł na stałe w Anglii, ożenił się z 16 lat młodszą od siebie Angielką, która urodziła mu dwóch synów: **Borysa** (1898-1978) i **Johna** (1906-1982).

W ciągu prawie 30 lat swojej kariery literackiej Korzeniowski napisał 19 powieści (ostatniej nie ukończył), wydał 7 zbiorów nowel i opowiadań, 3 dramaty oraz 4 zbiory esejów i wspomnień. Autorką większości polskich przekładów dzieł Conrada jest jego kuzynka **Aniela Zagórska**.

W lipcu **1914 r.** pisarz wraz z rodziną odwiedził **Pol-skę**. Conradowie podczas tych dwumiesięcznych wakacji spędzili czas w Krakowie i Zakopanem.

Pod koniec życia Józef chciał wrócić do Polski, ale zbyt wiele spraw wiązało go z Anglią. Zmarł w **Oswalds 3.08.1924 r.**, w wieku 67 lat, na zawał serca. Został pochowany w **Canterbury**. Na nagrobku wyryto nazwisko Conrada w polskim brzmieniu: Józef Teodor Konrad Korzeniowski.

Korzeniowski we wspomnieniach synów

Obaj synowie Conrada napisali książki o swoim znanym ojcu. Są one ciekawym źródłem wiedzy o pisarzu. Z obu wydawnictw przebija wielki podziw synów

Cytaty z twórczości J. Korzeniowskiego:

- Czytać w sercach jest równie trudno, jak dotknąć ręką nieba.
- Morze - otwarte dla wszystkich i nie dochowujące wierności nikomu.
- Samotne życie czyni człowieka wstrzemięźliwym w stosunku do wszelkiego rodzaju plotki, chleba powszechnego tych, którzy języka używają do obmowy bliźnich.
- Ja tylko kocham literaturę, lecz miłość do literatury nie czyni człowieka literatem, tak jak miłość do morza nie robi z niego marynarza.
- Wiecie, że nienawidzę, nie cierpię i nie potrafię znieść kłamstwa, nie dlatego, że jestem bardziej prawy niż wy wszyscy, ale dlatego, że kłamstwo mnie przeraża. W kłamstwach jest odcień śmierci, posmak śmiertelności - który jest właśnie tym, czego nienawidzę i nie cierpię w świecie - o którym chcę zapomnieć.
- Cierpienie daje prędką dojrzałość.
- Nie gardzę nikim, ponieważ nie mam chęci, by mi odwzajemniano. Nie jestem w dostatecznym stopniu filozofem, by znosić (ze spokojem) pogardę innych.

Synowie J. Conrada
Źródło: www.strony.ca

dla dokonań **Korzeniowskiego**. Dzięki wspomnieniom **Borysa** i **Johna** możemy mieć pewność, że Conrad był człowiekiem o silnej osobowości, który często towarzyszył zabawom synów i rozmawiał z nimi. Pisarz lubił spędzać z chłopcami czas, ale gdy tworzył, wymagał, by mu nie przeszkadzali.

Nawet po zakończeniu kariery kapitańskiej Conrad nie przestał być człowiekiem morza, również w domu. Na

przykład jego sypialnia przypominała kabinę kapitańską, a do posiłków w domu zasiadano bardzo punktualnie. Służba domowa u Conradów była nazywana załogą, a Borys i John na ważne okazje ubierani byli w marynarskie mundurki.

Synowie Conrada wspominają również czas, kiedy Polska odzyskiwała niepodległość. Wieści o możliwości powstania wolnej ojczyzny Korzeniowski przyjmował bardzo entuzjastycznie. By pomóc w jakiś sposób odradzającej się Polsce, brał udział w organizacji imprez dobroczynnych na rzecz ojczyzny.

O czym pisał Conrad?

Korzeniowski w swojej twórczości porusza problemy psychologiczno-moralne. Akcja jego powieści rozgrywa się głównie na morzu, wśród marynarzy. Te specyficzne warunki życia są dla pisarza pretekstem do **refleksji na temat granic moralnych i etycznych**, szczególnie w ekstremalnych życiowych sytuacjach.

Conrad między wierszami swoich utworów stawia pytania, na które do dziś trudno znaleźć jednoznaczną odpowiedź: jakie są granice odpowiedzialności człowieka w sytuacji zewnętrznego zagrożenia? Czy należy trwać za wszelką cenę (nawet wobec możliwości utraty życia) przy wyznawanych zasadach moralnych? Jakie próby charakteru człowiek jest w stanie przejść? Korzeniowski bohaterów swoich powieści stawia w sytuacjach trudnych, zmuszając nich do podejmowania niełatwych decyzji. **Tematy, jakie Conrad podejmuje w swojej twórczości, mają wymiar ponadczasowy i są aktualne do dziś.**

Najbardziej znane w Polsce powieści Josepha Conrada:

„Lord Jim” (1900 r.)

Tytułowy bohater to młody, marynarz, który podczas awarii statku (Patna), potajemnie wraz z pozostałą załogą opuszcza okręt, skazując pasażerów na śmierć. Okazuje się jednak, że statek nie zatonął, a załoga została postawiona przed sądem za opuszczenie tonącego okrętu. Jim mimo poczucia, że ucieczką ze statku stracił honor, stawia się na procesie jako jedyny z załogi. Podczas rozprawy sądowej marynarz poznaje **Marlowa** (narratora powieści), który chce dowiedzieć się, co tak naprawdę spowodowało, że Jim wyskoczył z okrętu. Kiedy w wyniku rozpraw sądowych bohater utracił uprawnienia do pływa-

Ciekawostki dotyczące Conrada

- Pisarz nigdy oficjalnie nie zmienił nazwiska. Pseudonim „Joseph Conrad” przyjął w roku wydania swojej pierwszej powieści pt. **„Szaleństwo Almayera”** (1895 r.), którą zadedykował swojemu wujowi **Tadeuszowi Bobrowskiemu**.

- Nauczył się czytać bardzo wcześnie. Wspominał: *Nie pamiętam wcale, kiedy, jak i gdzie nauczyłem się czytać, lecz nie zapomnę chyba nigdy ćwiczeń w sztuce głośnego czytania. Mój biedny ojciec, który czytał sam bardzo pięknie, był nauczycielem niezmiernie wymagającym.*

- Mimo że jest uznawany za jednego z największych pisarzy w literaturze angielskiej, do końca życia nie pozbył się polskiego akcentu, kiedy mówił po angielsku. Pisarz znał również biegle język francuski, posługiwał się też językiem niemieckim.

- Twórczością Conrada zajmuje się międzynarodowe stowarzyszenie (**Joseph Conrad Society**), w skład którego wchodzi badacze literatury z różnych krajów.

- W kwietniu 2013 r., w **Wołogdzie**, gdzie mieszkała rodzina **Korzeniowskich** podczas zesłania, odsłonięto pomnik Conrada. W miejscowej bibliotece natomiast została otwarta stała wystawa poświęcona pisarzowi.

nia na morzu, Marlow pomaga mu znaleźć pracę – i czyni to za każdym razem, gdy otoczenie Jima dowiaduje się o jego przeszłości.

W końcu Marlow wysłał Jima do **Patusanu** – miasta na wyspie, poza cywilizacją. Tu były marynarz układał sobie życie (zakochuje się z wzajemnością w miejscowej kobiecie), jest szanowany przez tubylców, którzy nazywają go **„tuan Jim”**, czyli lord Jim. Idylla trwa do czasu, kiedy miasto nawiedzają piraci. Ich dowódcą jest **Brown** – człowiek pozbawiony honoru. Podczas ataku na miasto banda piratów zostaje uwięziona w zatoczce. Na usilną prośbę Jima zostają oni uwolnieni. W wyniku zdrady jednego z ludzi, któremu nie podobały się rządy Lorda na wyspie, Brown napada na oddział **Daina Warisa** – syna przywódcy Patusanu. W wyniku odniesionych ran Waris ginie. Kiedy Jim dowiaduje się o tej tragedii, podejmuje decyzję, jakiej nie był w stanie podjąć na Patnie. Jest świadomy stroju odpowiedzialności za śmierć Warisa, idzie do przywódcy Patusanu, wiedząc że zginie. I tak właśnie się dzieje.

„Jądro ciemności” (1902 r.)

Tę niewielką powieść uważa się za jedno z najważniejszych dzieł pisarza.

Utwór jest częściowo oparty na osobistych doświadczeniach Conrada z podróży po Afryce, podczas której na własne oczy widział, jak wygląda prawdziwe (ponure) oblicze kolonializmu.

Źródła: Barbara Koc, *Conrad. Opowieść biograficzna*, Warszawa 1977, www.wikipedia.pl, wolnelektury.pl, culture.pl, dzieje.pl, www.conradianum.polonistyka.uj.edu.pl, www.strony.ca.pl

Oprac. **Agnieszka Rożek-Janda**
- bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Wizyta w sądzie - czy jest się czego obawiać?

Z pewnością sąd jest szczególnym miejscem. To tu zapadają orzeczenia (wyroki, postanowienia, nakazy zapłaty). To sąd decyduje o tym, czy ograniczyć komuś władzę rodzicielską, czy rozwieść małżonków. To sąd postanawia, że pracodawca ma zapłacić zaległą pensję pracownikowi lub że sprawca napadu rabunkowego ma odbyć bezwzględną karę więzienia. Orzeczenia sądu dotyczą osobistej sfery życiowej osób, przeciwko którym toczy się postępowanie sądowe, dlatego często pojawia się obawa o wynik sprawy i związany z tym stres.

Najmniej powodów do stresu powinny mieć osoby powołane jako **świadkowie**. Ustawodawca wprowadził przewidział możliwość ukarania ich grzywną, ale jedynie w wypadkach wyjątkowych, np. za nieusprawiedliwione niestawiennictwo czy nieuzasadnioną odmowę zeznań. Na świadkach spoczywa obowiązek zeznawania zgodnie z prawdą i z posiadaną wiedzą. Wynik sprawy bezpośrednio ich nie dotyczy, a ich zeznania są potrzebne do wykazania stanu faktycznego. Osoby zaś dowodzące swoich praw lub broniące się przed danymi oskarżeniami bądź dowodzące innego stanu rzeczy, są narażone na większy stres z uwagi na grożące im konsekwencje wynikające ze swego postępowania lub jego braku.

Dla większości osób wizyta w sądzie i uczestniczenie w rozprawie sądowej jest niezwykle stresującym przeżyciem. Może zdarzyć się sytuacja, że z powodu stresu nie tylko zapomnimy o istotnych okolicznościach dla sprawy, ale i użyjemy danej argumentacji w nieodpowiednim czasie, co w konsekwencji może doprowadzić do niekorzystnego rozstrzygnięcia. Dlatego w sytuacji

kiedy obawiamy się o swoją dyspozycję na sali rozpraw, rozważyć należy wynajęcie profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego. Należy przy tym pamiętać, iż od 1 lipca 2015 r. zrównano faktycznie uprawnienia adwokatów i radców prawnych. Umożliwiono obronę w sprawach karnych (dotyczy to sytuacji, gdy radca prawny nie pozostaje w stosunku pracy, tj. nie pracuje na etacie. np. w urzędzie, z wyłączeniem radców prawnych zatrudnionych w charakterze pracowników naukowych bądź naukowo-dydaktycznych).

Zatem zarówno adwokaci jak i radcowie prawni mogą reprezentować swoich klientów przed sądem.

Jak zachowywać się na sali rozpraw?

Niezależnie od tego, w jakim charakterze wystąpimy przed sądem, na **sali rozpraw należy zachowywać należytą powagę**. W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na **ubiór i wygląd**. Nie powinno się do sądu wkładać wyzywających strojów czy poszarpanych jeansów. Strój powinien być elegancki, adekwatny do miejsca, w którym przyszło się nam znaleźć. Należy również odpowiednio się przed sądem zachowywać. Głos powinniśmy zabierać jedynie wtedy, kiedy sąd nas o to poprosi - na stojąco, z wyjątkiem sytuacji kiedy np. nasz stan zdrowia na to nie pozwala. Nie są dopuszczalne swobodne rozmowy prowadzone na sali rozprawy. Do sądu zaś powinniśmy się zwracać: „Wysocki sądzie”, do pełnomocników stron: „Pani/Panie Mece-nasie”, a do Prokuratora: „Panie Prokuratorze”.

Materiał źródłowy:

- Ustawa z dnia 6.07.1982 r., o radcach prawnych (Dz.U.2016.233),
- ustawa z dnia 23.04.1963 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 2017, poz. 459).

Rubrykę
redaguje:

Artur Maziarz
radca prawny

Obwoźna zbiórka odpadów

Harmonogram zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon:

Tyczyn: 13 września 2017 r. (środa)

Matysówka: 14 września 2017 r. (czwartek)

Hermanowa: 4 października 2017 r. (środa)

Kielnarowa: 5 października 2017 r. (czwartek)

Borek Stary: 11 października 2017 r. (środa)

Odpady należy wystawić **przy trasie zbiórki odpadów komunalnych do godziny 7.00 rano** w dniu wywozu lub dnia poprzedniego.

Odpady wielkogabarytowe to odpady komunalne powstające w naszych domach, które ze względu na duże rozmiary lub wagę nie mieszczą się w standardowych pojemnikach i workach na śmieci. Do tej grupy odpadów zaliczamy: **stoły, krzesła, sofy, szafy, tapczany, łóżka, fotele, dywany, materace, wykładziny, pierzyny, rowery, wózki dziecięce, zabawki dużych rozmiarów itp.**

WAŻNE: Do odpadów wielkogabarytowych **nie należą:** części budowlane i sanitarne (takie jak: deski drewniane, belki, panele, ramy okienne, drzwi, płyty, wanny,

umywalki, muszle toaletowe lub spluczki, grzejniki, płytki), rolety, części samochodowe, motorowery, kosiarki spalinowe, odpady remontowe, odpady ogrodowe, worki na śmieci, kartony z odpadami domowymi.

Do sprzętu elektrycznego i elektronicznego zaliczamy: • chłodziarki, zamrażarki, pralki, suszarki do ubrań, zmywarki, mikrofalówki, grzejniki elektryczne, wentylatory elektryczne, urządzenia klimatyzacyjne; • odkurzacze, zamiatacze dywanów, żelazka, tostery, frytkownice, noże elektryczne, urządzenia do pielęgnacji włosów i ciała, wagi; • komputery, laptopy (w tym: procesor, mysz, monitor i klawiatura), stacje robocze, notebooki, notepad, kalkulatory kieszonkowe i biurowe, elektryczne i elektroniczne maszyny do pisania, faksy, teleksy, telefony: komórkowe, bezprzewodowe; • odbiorniki radiowe i telewizyjne, kamery wideo, sprzęt hi-fi, wzmacniacze dźwięku; • oprawy oświetleniowe do lamp fluorescencyjnych (z wyjątkiem opraw stosowanych w gospodarstwach domowych), niskoprężne lampy sodowe; • narzędzia elektryczne i elektroniczne: wiertarki, piły, maszyny do szycia; • zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy, kolejki elektryczne i tory wyścigowe, gry wideo.

UWAGA! Pracownicy Firmy **Trans-Formers Karpattia Sp. z o.o.** odbierający odpady nie będą wynosić ww. odpadów z pomieszczeń, gdzie dotychczas są przechowywane. **Bezpłatna zbiórka dotyczy wyłącznie odpadów pochodzących z indywidualnych gospodarstw domowych.**

Problem wyuczonej bezradności u ofiar przemocy domowej

Dlaczego osoba doświadczająca przemocy w rodzinie nic z tym nie robi? Dlaczego nie szuka pomocy? Takie pytania padają często. Bierność ofiar budzi negatywne emocje, niezrozumienie i przypuszczenie, że takie osoby najwyraźniej godzą się na przemoc. Ofiary przemocy często wpadają w sidła wyuczonej bezradności.

Czym jest wyuczona bezradność?

Psycholog **Martin Seligman** podaje, że człowiek w sytuacji braku kontroli uczy się, że nie ma związku pomiędzy jego działaniem, a wystąpieniem czegoś negatywnego. Myśli, że co by nie zrobił, to i tak nie ma wpływu na wydarzenia. Z kolei **Leonora E. Walker**, ustaliła, że wyuczona bezradność wykształca się pod wpływem doświadczeń życiowych. Początkowo ofiary przemocy nie godzą się na takie traktowanie. Starają się zmienić zaistniałą sytuację, podejmują różnorodne działania, aby zakończyć akty przemocy. Stosują prośby, a potem nawet grożą oprawcom. Kiedy ich starania nie przynoszą żadnych zmian, wtedy pojawia się uczucie bezradności. W sytuacji, kiedy kobieta ciągle doświadcza przemocy, spada nie tylko jej motywacja do reagowania, ale także zaczyna niżej oceniać szanse na powodzenie takich prób. Po pewnym czasie przestaje szukać rozwiązań, by poprawić swoją sytuację. Przyjmuje postawę: „Nie ważne, co zrobię, i tak nie przyniesie to żadnego skutku”.

Czynniki rozwoju wyuczonej bezradności

Na rozwój wyuczonej bezradności mają wpływ:

- ▶ **doświadczenia z dzieciństwa:** • przemoc fizyczna, • napaść seksualna/molestowanie; • sytuacje traumatyczne, np. śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, • sztywny tradycjonalizm, • problemy zdrowotne;
- ▶ **doświadczenia wyniesione ze związków w życiu dorosłym:** • przemoc, • patologiczna zazdrość, zaborczość partnera i izolowanie ofiary, • gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, • groźby pozbawienia życia, • okrucieństwo partnera wobec innych ludzi czy zwierząt, niszczenie przedmiotów.

Ryzyko wystąpienia wyuczonej bezradności wzrasta, gdy występuje kilka z wymienionych czynników.

Konsekwencje wyuczonej bezradności mogą objawiać się w różnych obszarach życia ofiary przemocy:

- **W sferze poznawczej** – przekonanie, że nie ma sytuacji, w której można coś zmienić, myślenie typu: „W tej sprawie nic nie można zmienić” czy „Nikt nie jest mi w stanie pomóc”.
- **W sferze emocjonalnej** – uczucie lęku, zmęczenia, depresja, stany apatii, poczucie niekompetencji;
- **W sferze motywacyjnej** – zrezygnowanie i bierność wobec sytuacji życiowej, niepodejmowanie działań, aby coś zmienić;
- **W sferze społecznej** – wycofanie się z kontaktów społecznych i unikanie nawiązywania nowych, bezkrytyczne przyjmowanie narzuconych reguł;
- **W sferze somatycznej** – zaburzenia psychosomatyczne (ciągłe zmęczenie, przyjmowanie zgarbionej i zamkniętej postawy ciała).

Do kogo zwrócić się o pomoc?

Osoba, która znajdzie w sobie siłę, żeby zmienić sytuację w swoim życiu, może szukać pomocy w:

- ▶ **MOPS/GOPS** – w miejskich lub gminnych ośrodkach pomocy społecznej, które znajdują się w każdej gminie.
- ▶ **Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie** – można tu uzyskać pomoc prawną, psychologiczną i socjalną. Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest po uprzednim umówieniu się osobistym (**ul. Batorego 9, 35-005 Rzeszów**) lub telefonicznym pod nr **519-585-761**.
- ▶ **Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Górnym** – działa on w ramach PCPR w Rzeszowie i udziela pomocy psychologicznej i socjalnej. Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacji kryzysowej, spowodowanej m.in. przemocą, mogą skorzystać ze schronienia do 3 miesięcy. Mieszkańki powiatu rzeszowskiego, które doznały jakiegokolwiek formy przemocy ze strony najbliższych oraz te, które potrzebują wsparcia w prawidłowym budowaniu swojego życia rodzinnego, mogą przyjść na spotkanie grupy wsparcia „Orchidea”. Adres OIK: **ul. Rzeszowska 5** (pawilon nr 7) **36-051 Górno**, nr tel.: **518-736-839, 885-696-640**.
- ▶ **Poradni Telefonicznej „Niebieska Linia”** Dyżury psychologów i prawników pod nr tel. **(22) 668-70-00**.

tekst: **Joanna Kiszka** - OIK w Górnym

Klasyczne samochody Mercedes-Benz w Kielnarowej

Już 2 września br. **Autoryzowany Dealer Mercedes-Benz Danuta i Ryszard Czach** organizuje dla fanów marki **złot zabytkowych modeli samochodów Mercedes-Benz**. Całe wydarzenie odbędzie się w Kielnarowej, na terenie **Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania**. Imprezie towarzyszyć będą **obchody 50-lecia marki Mercedes-AMG**.

Goście będą mieli okazję obejrzeć **wiele unikalnych Mercedesów** z dawnych lat. Czas współczesne reprezentować będzie m.in. AMG GT i AMG GT R – **najnowszy model** w gamie sportowych samochodów AMG. Autoryzowany Dealer D&R Czach podczas wydarzenia zaprezentuje również **najnowszą Klasę S**.

Kulminacyjnym punktem zlotu będzie wspólny lunch połączony z **konkursem wiedzy o historii marki Mercedes-Benz i AMG** z nagrodami sygnowanymi logo marki i zlotu. Organizatorzy zapewniają **atrakcje dla najmłodszych fanów marki**, pokazy pojazdów Custom, prezentacje firmy zajmującej się detailingiem pojazdów.

W s z y s t k i e szczegóły dotyczące wydarzenia będą umieszczane na bieżąco na **oficjalnym profilu Facebook** firmy – **Mercedes-Benz D&R Czach** oraz na oficjalnej stronie zlotu.

Serdecznie zapraszamy

Owoce sezonowe pod lupą - cz. 2

W dzisiejszym nr. GT kolejna porcja przydatnych informacji o wartościach odżywczych owoców. Pamiętajmy, że najzdrowsze są świeże, więc korzystajmy z dobrodziejstw natury.

Maliny to bogate źródło witaminy C i błonnika. Zawierają wapń i żelazo, witaminy E i kwas foliowy oraz kwas salicylowy. Owoce te pomagają w oczyszczaniu organizmu z toksyn, zwalczaniu niestrawności i biegunk. Sok z nich łagodzi objawy przeziębienia (ma właściwości rozgrzewające). Herbatka z liści malin zmniejsza bóle miesiączkowe, pod warunkiem że pije się ją systematycznie kilka dni przed pojawieniem się krwawienia. Owoce są zasadotwórcze, dlatego powinny się nimi objadać osoby cierpiące na nadkwasotę, bo łagodzą działanie kwasów żołądkowych. Najzdrowsze są surowe, ale nie przy chorobie wrzodowej oraz niektórych schorzeniach trzustki i wątroby.

Wiśnie zawierają duże ilości kwasów owocowych, również pektyny, mangan, żelazo, wapń i jod. Są także wartościowym źródłem potasu i witaminy C. Wiśnie stabilizują pracę serca i chronią przed chorobami układu krążenia, działają też korzystnie na skórę. Zawierają substancje, które zapobiegają powstawianiu nowotworów. Oczyszczają organizm ze zbędnych produktów przemiany materii, przynoszą ulgę przy zaparciach. Zalecane są szczególnie niejadkom (poprawiają apetyt) i osobom z niedokrwistością. Przemysławanie powiek naparem z suszonych kwiatów wiśni pomaga np. przy zapaleniu spojówek. Natomiast kąpiele z dodatkiem naparu z młodych gałązek wiśni wskazane są dla osób cierpiących na reumatyzm.

Poziońki zawierają sporo witamin C, B i K, potasu i błonnika, wapń, żelazo, magnez i przeciwutleniacze. Podnoszą odporność na choroby, pomagają usuwać toksyczne produkty przemiany materii oraz koją nerwy. Zaleca się je przy niedoborze żelaza, w dnie moczanowej oraz jako łagodny środek przeczyszczający i przeciwgorączkowy. Sprowadza się z nich wyciągi skuteczne przy chorobach jelit i śledziony. Owoce suszone działają moczopędnie i przeciwbiegunkowo. Podobnie jak truskawki zawierają związki, które mogą wywołać reakcje alergiczne.

Porzeczki mają dużo flawonoidów, pektyn oraz witaminy C. Czarne zawierają jej trzy razy więcej niż czerwone. Wystarczy pół szklanki owoców, by pokryć dzienne zapotrzebowanie na tę witaminę. W skórce znajdują się substancje antybakteryjne skuteczne w zwalczaniu bakterii E. coli. Te same związki działają przeciwpalniczo, dlatego herbata z dodatkiem soku z czarnych porzeczek pomaga np. w infekcjach gardła. Czarne porzeczki działają też moczopędnie i napotnie, a czerwone lekko przeczyszczają i pobudzają apetyt, neutralizują działanie wolnych rodników, a tym samym zapobiegają powstawianiu nowotworów i chorób układu krążenia.

Agrest zawiera dużo witaminy C i pektyn, trochę potasu, fosforu, sodu, wapnia, magnezu oraz żelaza. Działa przeciwpalniczo oraz wzmacnia układ odpornościowy. Przyspiesza metabolizm, oczyszcza organizm ze szkodliwych produktów przemiany materii. Agrest powinien włączyć do jadłospisu osoby cierpiące na zaparcia oraz będące na diecie odchudzającej. Poleca się go także chorym na niedokrwistość.

Jabłka są dobrym źródłem witaminy C. Mają dużo potasu, żelaza, magnezu, miedzi, krzemu, cynku, beta-karotenu i mnóstwo pektyn. Hamują rozwój chorób krążenia oraz nowotworów. Warto jeść je bez obierania, bo cenne przeciwutleniacze znajdują się także w skórce i tuż pod nią. Dodatkowo jabłka zwiększają odporność na infekcje i bardzo skutecznie oczyszczają organizm z toksyn i cholesterolu. Korzystnie wpływają na stan paznokci, skóry i włosów. Surowe od bardzo dawna podawano przy zaparciach, duszonymi leczono biegunki.

Morele są bardzo dobrym źródłem beta-karotenu i błonnika, fosforu, potasu i witamin z grupy B. Zawierają witaminę C i wapń. Zapobiegają chorobom krążenia i nowotworom. Dobrze radzą sobie z likwidowaniem obrzęków. Morele wspomagają tworzenie się czerwonych krwinek. Powinny sięgać po nie m.in. osoby z osteoporozą i rekonwalescencją, bo przyspieszają powrót do pełni sił.

Brzoskwinie zawierają m.in. potas oraz beta-karoten. Bogate są też w witaminy z grupy B, magnez, żelazo i wapń. Pomagają oczyścić organizm z toksyn i trujących produktów przemiany materii. Posiadają właściwości łagodnie przeczyszczające. Ze względu na bogactwo pierwiastków mineralnych oraz witamin brzoskwinie są nieocenione w diecie wegetarian, ale także rekonwalescentów.

Śliwki zawierają dużo pektyn, kwasy organiczne, flawonoidy, witaminę A, E, C, witaminy z grupy B, magnez, żelazo, fosfor i wapń. Substancje w nich zawarte zapobiegają np. miażdżycy czy chorobom serca. Polecane są także osobom cierpiącym na zaparcia. Właściwości przeczyszczające mają zarówno owoce suszone, jak i sporządzony z nich kompot. Suszone zawierają siedem razy więcej błonnika niż świeże, ale są bardziej kaloryczne. Śliwki spowalniają starzenie się skóry, zestresowanym poprawiają humor i ukoją nerwy. Z jedzeniem tych owoców na pewno nie powinny jednak przesadzać osoby o wrażliwym żołądku. Gdy zjemy ich za dużo, mogą powodować biegunki i wzdęcia.

Gruszki zawierają dużo potasu, błonnika, żelaza i witaminy C, także sporo cukrów prostych (są kaloryczne), dlatego nie są polecane osobom na diecie. Gruszki pomagają regulować ciśnienie krwi, pobudzają trawienie i perystaltykę jelit, a co za tym idzie - likwidują zaparcia. Mają też właściwości moczopędne, warto więc, aby jadły je osoby chore na zapalenie dróg moczowych czy kamicę nerkową. Zaleca się również gruszki osobom zagrożonym anemią. Kompot z suszu ma właściwości przeciwgorączkowe.

Pamiętajmy, że do konserwowania suszonych owoców używa się substancji, które mogą spowodować atak astmy. Uczuleniowcy nie muszą jednak całkowicie z nich rezygnować - wystarczy je dokładnie umyć po uprzednim przelaniu wrzątkiem.

Tekst źródłowy:

► *Sekrety medycyny naturalnej*, pod red. Anny Wasilewskiej, Wrocław 1996, ► Jean Carper, *Apteka żywności*, Poznań 2008, ► Charlotte Haigh, *100 sposobów na odporność*, Warszawa 2011, ► www.poradnikzdrowie.pl.

Rubrykę redaguje:

Anna Pondo
nauczyciel w SP
w Tyczynie, pasjo-
natka ekologii
i zdrowej żywności

Do szkoły wrócić czas...

Moi mili! Kończą się wakacje. Jeszcze tylko kilka dni i trzeba będzie wrócić do nauki. Wielkimi krokami zbliża się bowiem wrzesień, a z nim nowy rok szkolny. Zabrzmie dzwonek, uczniowie spakują plecaki i zasiądą w szkolnych ławkach. Rozpoczną się lekcje, będą klasówki i sprawdziany, odpytywania przerobionego materiału, ale również wycieczki, zabawy i uroczystości szkolne. Przed naszymi pociechami dziesięć kolejnych długich miesięcy nauki. Zapewne niektórzy najchętniej przedłużyliby jeszcze wakacyjny czas, ale, niestety, to niemożliwe.

Czy naprawdę ktoś czeka na pierwszy dzwonek? Uwierzcie mi Państwo, że tak! Niecierpliwie i z wypiekami na twarzy na rozpoczęcie roku szkolnego czekają najmłodsi, czyli **pierwszoklasiści**. Co roku jestem świadkiem, jak przez wiele wakacyjnych tygodni, wspólnie z rodzicami, buszują po sklepach, wybierając piórniki, długopisy, kredki, ołówki, zeszyty itp. Szukają plecaków z postaciami z bajek i worków na szkolne kapcie. Codziennie przeglądają pachnące jeszcze farbą drukarską podręczniki. Dla nich to wielka przygoda. Będą nowi koledzy, nowa pani, nowa, „prawdziwa” szkoła, a nie przedszkole. Czują się ważni i bardzo dorośli. Chcą zdobyć cały świat i wszystkiego się dowiedzieć.

Ich starsi koledzy podchodzą już do tego mniej entuzjastycznie. Wiedzą już, że szkoła to dużo pracy, godziny spędzone nad książkami, a mniej czasu na przyjemności. Do tego stres, strach i czasem nieprzespane noce. Większość z nich na samą myśl o szkole dostaje dreszczy i gęsiej skórki. Uważają, że wakacje trwają stanowczo za krótko i można by je przedłużyć jeszcze chociaż o miesiąc. Później jeszcze o kolejny miesiąc i kolejny, aż do czerwca. Są jednak i tacy, którzy tęsknią za kolegami, szkolnym życiem, nauką i oczywiście nami, nauczycielami! Jedni i drudzy **4 września 2017 roku** przestąpią progi swoich szkół.

A jak z nami, rodzicami? Z autopsji wiem, że nowy rok szkolny słono kosztuje. Dlatego zapewne sami chcielibyśmy, aby wakacje trwały dłużej. Dla nas rozpoczęcie roku szkolnego oznacza głównie wydatki i to duże. Lista szkolnych zakupów jak zawsze jest długa... Portfele chudną, a my zastanawiamy się, gdzie znowu podziało się kolejne 100 zł, które jeszcze wczoraj było w naszej kieszeni. Rozpoczęcie roku szkolnego rujnuje niejednego rodzica.

Nasze dzieci zasiadą w ławkach i zabiorą się do nauki, ale i my ruszymy do szkół. Czeka nas zebrania, wywiadówki, indywidualne spotkania z nauczycielami. Trzeba będzie pomyśleć o dodatkowych lekcjach. Będzie-

my szukać dobrych korepetytorów z przedmiotów, z którymi nasze pociechy sobie nie radzą. Z młodszymi dziećmi zasiądziemy do lekcji. Czasem zmuszeni będziemy cofnąć się do najniższych klas podstawówki. Wspólnie poćwiczymy pierwsze niezdarne jeszcze literki i poskładamy je w słowa. Starsze dzieciaki będziemy odpytywać przed klasówkami i egzaminami. Przeżyjemy chwile radości i smutku. Będziemy trzymać kciuki i nerwowo dreptać po szkolnych korytarzach. Jaki będzie ten rok i co nam przyniesie? Przekonamy się w ciągu dziesięciu najbliższych miesięcy.

**Życzę
Wszystkim
udanego
powrotu
do szkoły!**

Rubrykę redaguje:
**Beata
Byczyńska-Gruca** -
pedagog
w SP w Tyczynie

**Numer 9 „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą 24 września 2017 r.**

Termin składania tekstów upływa: 12.09 br.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, **tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w **pok. 24, tel. (17) 23-04-924**.

Stowarzyszenie KRIS,
Kreatywność, Rozwój, Innowacyjne Społeczeństwo z siedz. w Rzeszowie

zaprasza osoby w wieku 55+
lubiące prace z rękodzieła ludowego

na **warsztaty do Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie**, w środy od godz. 10.00:

- **6 września** - carving - dekoracja z arbuza,
- **13, 20 i 27 września** - decoupage,
- **4, 11, 18 i 25 października** - koronka klockowa,
- **8 i 15 listopada** - witraż - anioł z elementami metaloplastyki,
- **22 listopada** - bombka choinkowa 3D,
- **29 listopada i 6 grudnia** - dekoracje świąteczne

Więcej informacji i zapisy
pod nr. tel. **514-264-953**

Projekt współfinansowany przez **ROPS Rzeszów**

ROLETY, PLISY, ŻALUZJE, MOSKITIERY

Profesjonalny pomiar oraz montaż rolet tekstylnych, plis, moskitier, żaluzji

Darmowy dojazd do klienta

Informacja pod nr. tel. 536-547-188

NARODOWE CZYTANIE

Do udziału w akcji
„Narodowe Czytanie 2017”
zaprasza
Miejska i Gminna Biblioteka
Publiczna w Tyczynie

W tym roku czytać będziemy

„Wesele”
Stanisława Wyspiańskiego
5 września 2017 r., godz. 17.00
MiGBP w Tyczynie

Szczegóły na: www.tyczyn-biblioteka.pl
oraz na facebook.com/bibliotyczyn

21 września 2017 r. (czw), godz. 17.00
w **Bibliotece Publicznej w Tyczynie**
odbędzie się spotkanie autorskie
z **ANGELIKĄ KUŹNIAK**

- dziennikarką, autorką m.in. książek o **Papuszy**,
Ewie Demarczyk i **Zofii Stryjeńskiej**

Szczegóły na: www.tyczyn-biblioteka.pl
oraz na facebook.com/bibliotyczyn

SERDECZNIE ZAPRASZAMY

DKK

dyskusyjny klub książki

Wakacyjne wspomnienia - na wesoło i na sportowo

Od 6 do 12 sierpnia br. kilkudziesięciu młodych zawodników trenujących na co dzień w sekcjach **Klubu Sportowego Ju-jitsu Karate** z: Błażowej Dolnej, Chmielnika, Rzeszowa i Tyczyna wzięło udział w obozie sportowo-wypoczynkowym w **Horyńcu-Zdroju**, w Ośrodku Rehabilitacyjnym KRUS-u. Był to już nasz drugi z rzędu wyjazd do tego malowniczego zakątka Podkarpacia.

Przez siedem dni od wczesnych godzin rannych do późnego wieczora, pod opieką instruktorów i wychowawców realizowany był bogaty program sportowo-rekreacyjny. Poranna, dwukilometrowa przebieżka rozpoczynała każdy dzień, potem śniadanie w postaci „szwedzkiego stołu”. Następnie, po godzinnej przerwie na porządki w pokojach, pierwszy trening w różnych grupach i stopniach zaawansowania. Po treningu basen, następnie obiad i dłuższa cisza poobiednia. Po południowej przerwie drugi trening, basen, kolacja i czas na gry i zabawy na obiektach sportowych ośrodka.

Na macie w małej salce rehabilitacyjnej odbywały się dwa razy dziennie zacięte walki ju-jitsu obok walk semi-kontaktowych w kaskach i rękawicach, a w okolicznym parku przy Ośrodku treningi techniczne w pięknym plenerze. Na basenie odbywały się wyścigi na torach, a zabawy (m.in. na zjeżdżalni) w basenie rehabilitacyjnym. Na obiektach sportowych Ośrodka uczestnicy wyjazdu grali w piłkę nożną, siatkową, badminta oraz gry planszowe.

W czasie trwania obozu zorganizowano trzy turnieje sportowe z łucznictwa, pływania i z biegów w trzech grupach wiekowych oraz wiele sparingów z ju-jitsu i karate. W biegu wystartowało ponad 30 zawodników

Zabawy w wodzie

w trzech grupach wiekowych. W grupie najmłodszej na dystansie 300 m najlepszym zawodnikiem został **Wojciech Brzęk** z Tyczyna, a w grupie średniej drugie miejsce zajął jego kolega z sekcji **Paweł Miechoński**.

W turnieju pływackim najlepszą zawodniczką na długości 2 basenów dwoma stylami okazała się **Izabella Szlęk** z Tyczyna, która pokonała pozostałych 7 konkurentów z innych miejscowości, na trzecim medalowym miejscu uplasował się jej kolega klubowy z sekcji Tyczyn **Piotr Brzęk**. Dodatkowo **Wojciech Brzęk** w turnieju łuczniczym open zajął również III miejsce.

Wśród licznych form ruchu i rywalizacji sportowych, dużej wrzawie i miłej sportowej atmosferze upłynęło nam szybko kilka pięknych i malowniczych dni wakacji. Wszyscy wrócili wypoczęci i zadowoleni z tych tygodniowych sportowych i rekreacyjnych doznań.

tekst: **Wiesław Kisiel** - trener

Grupa obozowa w parku

PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

„Papusza” ('lalka') – tak na **Bronisławę Wajs** wołali w cygańskim taborze od dzieciństwa, bo była urokliwą dziewczynką, a potem piękną Cyganką, co potwierdzają zachowane fotografie. Przy jej narodzinach podobno powiedziano: „Albo będzie z niej wielka duma, albo wielki wstyd”. Jakże proroctwa okazały się te słowa...

Angelika Kuźniak w swoim reportażu zatytułowanym właśnie „Papusza” kreśli obraz pierwszej cygańskiej poetki. Kto ją odkrył? **Jerzy Ficowski** – młody poeta i tłumacz, który wędrował z Cyganami dwa lata. To on namówił czterdziestokilkuletnią wówczas B. Wajs (która samodzielnie nauczyła się czytać i pisać) do spisywania swoich utworów. Ficowski przetłumaczył wiersze Papuszy na język polski i przesłał je **Julianowi Tuwimowi**, który był zachwycony talentem Cyganki. Romowie oskarżyli Papuszę, że zdradza Ficowskiemu „tajemnice rodów cygańskich”. Szykany, którym była poddawana poetka ze strony środowiska cygańskiego, doprowadziły ją do choroby psychicznej. Przestała pisać. Przez ostatnie 30 lat życia Papusza żyła wykluczona ze społeczności romskiej, nie opuścił jej tylko ponad 20 lat starszy mąż **Dionizy**. Pierwsza cygańska poetka zmarła w 1987 r. w Inowrocławiu. Książka Kuźniak zawiera wiersze Papuszy oraz jej fotografie.

Polska, początek lat 90. XX w. Trzydziestosześcioletnia **Katarzyna** rodzi swoje trzecie i czwarte dziecko. Tym pierwszym jest ważąca za ledwie 1,3 kg dziewczynka **Joanna**, a drugie przychodzi na świat niestety martwe. Rodzice Katarzyny przekonują córkę, by oddała wnuczkę do adopcji. Małeńka Asia trafia do domu dziecka na 14 miesięcy.

Po tym czasie zjawia się amerykańskie małżeństwo, które chce adoptować dziewczynkę. **John Brooks** w swojej książce pt. „**Mogło być inaczej**” opisuje, jak udało im się wraz z żoną adoptować polską dziewczynkę, której nadali imię **Casey**. Brooks wspomina cudowne chwile, jakie razem spędzili jako rodzina. W wieku dojrzewania Casey zaczęli mieć z nią jednak poważne problemy (napady złości i agresji, skłonności samobójcze). Nie pomagała żadna terapia u psychologów i psychiatry. Rodzina i znajomi Brooksów przekonywali ich, że w wieku Casey takie zachowania są normalne. Niestety, wyjaśnienie zachowania nastolatki pojawiło się za późno (cierpiała na zespół zaburzonych więzi), a jego przyczyn trzeba było szukać w 14-miesięcznym okresie przebywania dziewczynki jako niemowlęcia w polskim domu dziecka. Okazuje się bowiem, że część dzieci adoptowanych, które wychowywały się w domu dziecka, nie potrafi nawiązać bliskich relacji z nowymi rodzinami.

Książki poleca: **Agnieszka Rożek-Janda**
- bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

KREDYT BEZPIECZNY PARASOL

4%

- ✓ Oprocentowanie stałe!
- ✓ Bez poręczycieli!
- ✓ Posiadasz rachunek – obniżasz prowizję!

Bank bliski Tobie!

* Warunki dotyczą kredytu Bezpieczny Parasol dla kwoty 5.000,00 zł. RRSO na dzień 17.08.2017 r. dla reprezentatywnego przykładu wynosi 14,07% dla całkowitej kwoty kredytu 5.000,00 zł, spłacanej w 12 ratach miesięcznych równych – 426,00 zł. Stopa oprocentowania kredytu 4% w stosunku rocznym – oprocentowanie stałe. Całkowita kwota do zapłaty wynosi 5349,33 zł w tym: odsetki – 109,33 zł, prowizja przygotowawcza – 2% udzielanej kwoty, prowizja za udzielenie kredytu 2% udzielanej kwoty oraz ubezpieczenie Kredytobiorcy – 40,00 zł. Stopa oprocentowania oraz prowizja za udzielenie kredytu obowiązują dla Klientów indywidualnych, którzy posiadają lub założą rachunek oszczędnościowy – rozliczeniowy (przez który przeprowadzane są, lub będą stałe miesięczne wpływy z tytułu wynagrodzenia za pracę lub rentę czy emeryturę). Rachunek oszczędnościowy – rozliczeniowy musi być czynny przez co najmniej cały okres kredytowania. Przedstawione informacje mają jedynie charakter orientacyjny. Ostateczna wysokość wszystkich kosztów związanych umową jest uzależniona od warunków umowy oraz rodzaju i zakresu usług dodatkowych.

Zapraszamy do naszych placówek:

Centrala BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6, Tyczyn,
tel. (17) 221-92-10
Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50,
tel. (17) 229-66-34

www.bstyczyn.pl

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6,
tel. (17) 852-15-39
II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a,
tel. (17) 852-28-07
III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12,
tel. (17) 853-48-33

Naprawa rozruszników i alternatorów, **Elektromechanika samochodowa**, Płodzień Antoni, Hermanowa 77A.
Tel. 693-873-976, (17) 22-99-536

Dom do wynajęcia w Tyczynie. Tel. **792 901 513**

Mieszkanie do wynajęcia w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 10/2 (budynek przychodni). Tel. **533-515-660**

Urząd Miejski w Tyczynie informuje mieszkańców o możliwości odbioru dodatkowych kodów kreskowych na worki na odpady (po wykorzystaniu posiadanych kodów). Zainteresowanych prosimy o kontakt pod nr tel. **(17) 22-19-310, wew. 15, (17) 23-04-915** lub zgłaszanie się osobiste w UM, pok. nr 15.

608-439-955

Pod tym numerem można **całodobowo przez 7 dni w tygodniu zgłaszać przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:
(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

Sklep MEWA: QUADY, CROSSY, SKUTERY, MOTORY
Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A
Tel. (17) 22-91-444, kom. 881-540-700

Aranżacja wnętrz - niebanalnie i niedrogo.
Tel. **(17) 22-91-006** (w godz. 20.00 – 22.00)

Sprzedam działkę 28 ar, Zagrody. **(17) 22-99-727**

ZIELONY KOSZYK

Rzeszów
ul. Budziwojska 465

godz. otwarcia:

pon - sob.
6:00 - 21:00

Niedziela
8:00 - 20:00

PROMOCJA

Zapraszamy na zakupy

W tym miesiącu proponujemy **MEGA PROMOCJE !**

Oferta ważna do wyczerpania zapasów

GŁOS TYCZYNA

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

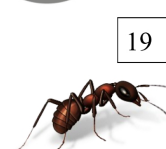
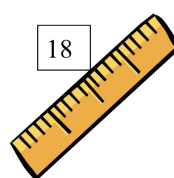
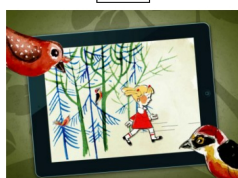
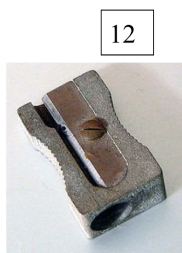
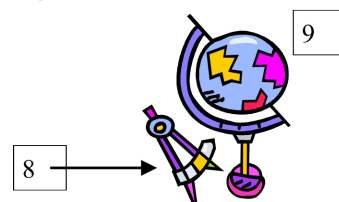
- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Rafał Kapłita**, **Małgorzata Łyszczarz-Bukała**, **Ewelina Kloc**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

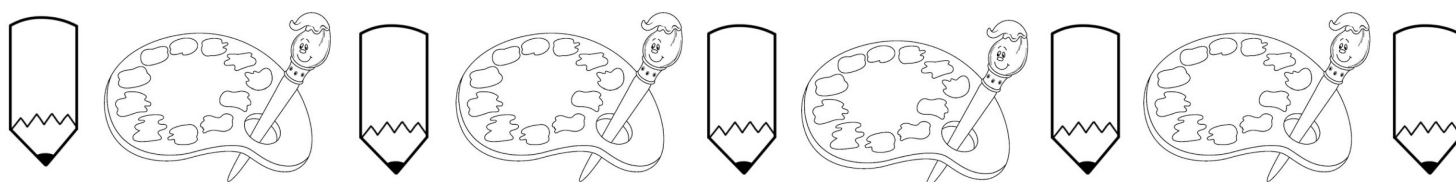
Oprac. **MiGBP w Tyczynie** (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 8. numeru „Głosu Tyczyna” (8/2017)

Rozwiąż krzyżówkę. Litery z szarych pól utworzą rozwiązanie.

Hasło wpisz tutaj:

.....

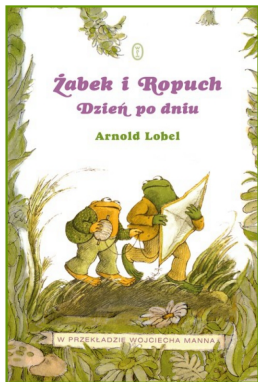
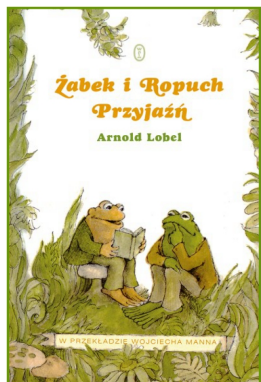

Choć zapewne nie zastanawiamy się co do istoty pieniędzy, to jednak stanowią one nieodzowny element naszego życia. Za nie wymieniamy usługi, kupujemy, sprzedajemy, czasem komuś darujemy, ale gdyby pieniądze mogły mówić...

- Uff! Ale smród! - dwudziestka szeleszcząc, wpadła do portfela. Świeżutka, jeszcze pachnąca drukarnią, rozglądnęła się po towarzyszach. - Czy wy się nigdy nie myjecie? - zapytała banknoty.
- A nikt ci nie powiedział, że pieniądze nie śmierdzą? - zachichotała pomarszczona pięćdziesiątka.
- Ha, ha — zawtórowała stówka. - Ona myśli, że jak jest pachnąca, to wszyscy będą koło niej skakali. Przeliczyłaś się, moja droga, ze swoją oceną.
- Wiesz — odezwała się dziesiątka - to, że masz dwa zera więcej, nie znaczy, że musisz wszystkimi dyrygować. Wszyscy jesteśmy z papierowej materii.
- Zgoda, ale nikt nie będzie na ciebie tak chuchał, jak na mnie, nie pogłodzi cię po głowie i nie powierzy swych marzeń - stówka najwyraźniej pęczniała z dumy. - Pewnego dnia rozmienią cię na drobne, aż w końcu staniesz się nic nie znaczącym grosikiem.
- Spokój! - zza skórzanej ściany odezwał się głos żelaznej piątki. - Nie podskakuj, stóweczko, nie jesteś najważniejsza. Drobne nie znaczy zbyteczne. Obleciałam dzisiaj cały rynek, od straganu do straganu, a potem jeszcze bazar. Cała jestem mokra ze zmęczenia i szczerze powiem, że w takich miejscach najwięcej pracy spoczywa na mnie.
- Oj, kuzynko - wtrąciła się dwuzłotówka. - I ja dzisiaj odczuwam podwójny ciężar dnia: w sklepach, metrze, na karuzeli. Głowa pęka od tego obiegu. Czasem to lepiej być takim grosikiem. Siedzi taki w kącie od miesięcy. Ani z niego pożytku, ani wartości.
- O kim myślisz? - spytała złotówka przewrażliwiona na swoim punkcie.
- Jak to o kim? - oburzyła się dwuzłotówka. — O tym zapieczonym złotogłowym zaskórniaku. Od znajomych wiem, że już rok tkwi w jednym miejscu. Że też go nikt nie upłynni!
- A co on sobą reprezentuje? - złotówka najwyraźniej rozluźniona dołączyła do szyderstw sąsiadki.

Grosik zdawał się być głuchy na wszelkie docinki. W takich momentach wracał pamięcią do czasu, gdy pozbawiony zainteresowania leżał na zmarzniętym chodniku, zdeptany grubymi podeszwami i nagle czyjaś rączka podniosła go do góry i dziecięcy głos z radością zawołał: „Tato, pieniążek”. Męski wzrok przyjrzał mu się wówczas uważnie i tchnął na jego wyziębione ciało ciepły strumień powietrza. „To na szczęście”. „Czy kupimy za niego cukierki?” - dociekał zadowolony głosik. „Nie, nie kupimy. To będzie nasza pamiątka. Moja i twoja - dodał męski głos - a pamiątki, synku, są bezcenne”. „Co to znaczy, tato?” - zapytał zaintrygowany synek. „To znaczy, że mają wartość ponadczasową, bo są zapisane w sercu”. „I to będzie nasz skarb?” - dopytywało dziecko. „Tak, kiedy podrośniesz, dam ci go na przechowanie, a póki co będzie sobie leżał na dnie mojego portfela”. Grosik na wspomnienie tamtych dni uśmiechnął się do siebie. Był szczęśliwy.

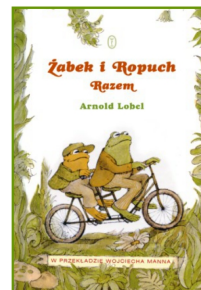
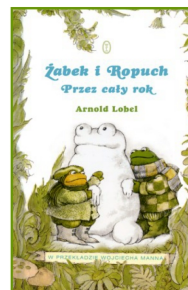
Dni mijały. Stówka z dnia na dzień traciła na swej sławie, aż pewnego razu zniknęła całkiem ze skózanego portfela, ustępując miejsca ważniejszemu od niej. Grosik też zmienił właściciela, ale nie stracił na wartości.

Kącik Czytelnika

Jeżeli nie znacie jeszcze **Żabka i Ropucha**, to jak najszybciej sięgnijcie po książki Arnolda Lobela. W każdej opowieści ci dwaj przyjaciele mają nowe przygody.

Termomodernizacja budynków gminnych

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Hermanowej Czerwonkach

Dom Ludowy w Matysówce

Ochotnicza Straż Pożarna w Kielnarowej

Nagrodzone ogrody w konkursie „Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”

II miejsce
– ogród
Agnieszki
Michalik
z Matysówki

III miejsce
– ogród
Krystyny
Wiater
z Kielnarowej

wyróżnienie – ogród Jolanty Piaseckiej z Tyczyna

wyróżnienie – ogród Jolanty Cymerys z Tyczyna

